

Київський національний торговельно-економічний університет
Кафедра фінансового аналізу та аудиту

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

«Організація та методика аналізу оборотних активів підприємства»

Студентки 2 курсу, 4м групи,
спеціальності 071
«Облік і оподаткування»
спеціалізації «Фінансовий
аналіз та аудит»

Глечик В.М.

підпис

Науковий керівник
д.е.н., доцент

Гордополов В.Ю.

підпис

Гарант освітньої
програми
д.е.н., доцент

Назарова К.О.

підпис

Київ 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ	6
1.1 Економічна сутність та класифікація оборотних активів підприємства.....	6
1.2 Місце і роль аналізу в системі управління оборотними активами підприємства.....	10
1.3 Стан та перспективи розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні.....	12
Висновки до розділу.....	18
РОЗДІЛ 2. ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.....	19
2.1 Оцінка нормативно-правового забезпечення та спеціальної літератури з питань дослідження	19
2.2 Формування фактографічної інформації в процесі аналізу оборотних активів підприємства	22
2.3 Організаційно-інформаційна модель аналізу оборотних активів підприємства.....	25
Висновки до розділу 2.	28
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ.	29
3.1 Аналіз стану, динаміки і структури оборотних активів підприємства	29
3.2 Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства.....	33
3.3 Напрями вдосконалення методики аналізу оборотних активів сільськогосподарського підприємства	38
Висновки до розділу 3	44
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ.....	45
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	49
ДОДАТКИ.....	54

ВСТУП

Актуальність теми. Стан оборотних активів у сучасних умовах господарювання відіграє важливу роль, оскільки вони формують вагому та найбільш мобільну частину в активах будь-якого підприємства, а їх ефективне використання приводить до суттєвого збільшення загального рівня прибутковості.

На сьогоднішній день більшість підприємств характеризуються низьким рівнем забезпеченості власними джерелами оборотних засобів, відсутністю раціонального використання та необхідного контролю, що призводить до погіршення фінансового стану та неефективності використання оборотних активів в цілому. Тому на даний час постає проблема оцінки рівня забезпеченості підприємств оборотними активами, джерелами їх формування, відсутності єдиних методичних підходів щодо визначення показників оцінки ефективності їх використання. Адже від ефективності використання оборотних активів залежить фінансова стійкість, платоспроможність, ліквідність, рентабельність та оборотність. Крім того, на сьогоднішній день існують різні напрямки проведення аналізу, проте, необхідно визначити їх таке поєднання, яке б забезпечило повний обсяг інформації для прийняття ефективних управлінських рішень. Тому саме пошук нових підходів щодо аналізу оборотних активів є актуальною темою дослідження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обліку, аналізу та контролю оборотних активів підприємств досліджено в працях таких вітчизняних та зарубіжних вчених як Н.С. Барабаш, І. А. Бланка, М. Д. Білика, М.Т. Івахненко, М.Н. Крейніної, К.О. Назарової, Г.В. Нашкрєвської, Г.В. Савицької, Р.А. Слав'юка, В.К. Симоненко, А.М. Поддєрьогіна, Є.В. Мниха, Р. Мертона, Є. Брігхема, Р.Н. Холта та багато інших.

Разом з тим, вивчення наукових праць та практика господарської діяльності свідчать про те, що деякі з теоретичних положень відносно трактування сутності оборотних активів є дискусійними, а ряд важливих аспектів організації контролю і методики аналізу оборотних активів підприємств потребують подальших досліджень та розробок.

Мета і завдання дослідження. Метою випускної кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних аспектів та розробка практичних рекомендацій щодо удосконалення аналізу забезпеченості та ефективності використання оборотних активів суб'єкта господарювання.

Для досягнення поставленої мети у процесі дослідження передбачається вирішення наступних завдань:

- 1) розглянути економічну сутність та класифікацію оборотних активів;
- 2) визначити місце та роль економічного аналізу в системі управління оборотними активами суб'єкта господарювання;
- 3) дослідити сучасний стан та перспективи розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні;
- 4) здійснити оцінку нормативно-правового забезпечення та спеціальної літератури з питань аналізу оборотних активів підприємства.
- 5) дослідити особливості формування фактографічної інформації в процесі аналізу оборотних активів;
- 6) побудувати організаційно-інформаційну модель аналізу оборотних активів суб'єкта господарювання;
- 7) здійснити оцінку та аналіз стану, динаміки та структури оборотних активів підприємства а також показників ефективності їх використання;
- 8) на підставі узагальнених даних дослідження висунути рекомендації щодо підвищення ефективності використання оборотних активів підприємства.

Об'єктом дослідження є оборотні активи сільськогосподарських підприємств.

Предметом дослідження є організація і методика аналізу формування та використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств.

Методи дослідження. В процесі дослідження застосовувалися такі методичні прийоми, як аналіз і синтез (для виявлення основних напрямків розвитку сільськогосподарського виробництва); статистичний (для аналізу динаміки фінансово-економічних показників); розрахунково-аналітичні прийоми (при проведенні розрахунків та побудови таблиць, графіків); порівняльний (для співставлення показників); моделювання (для розробки загальної моделі аналізу

оборотних активів), узагальнення і реалізації результатів (при формуванні висновків і пропозицій) та інші методичні прийоми.

Інформаційною базою дослідження є наукові розробки вітчизняних і зарубіжних вчених з питань обліку, аналізу і контролю оборотних активів підприємств, матеріали періодичних видань, законодавчі і нормативні акти України, офіційні дані Держкомстату України, фактографічна інформація філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон».

Гіпотеза випускної кваліфікаційної роботи полягає у припущенні, що використання комплексу відповідних методів та системного підходу до аналізу формування та використання оборотних активів підприємств дозволить удосконалити інформаційну систему управління та підвищити ефективність прийняття управлінських рішень.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що на підставі дослідження теорії і практики аналізу забезпеченості та ефективності використання оборотних активів суб'єкта господарювання будуть розроблені та запропоновані рекомендації з їх удосконалення, спрямовані на підвищення ефективності діяльності підприємств.

Практичне значення отриманих результатів полягає у спрямованості на вирішення актуальних проблем ефективного проведення аналізу формування та використання оборотних активів підприємств в умовах ринкової економіки. Висновки та пропозиції, здобуті в процесі дослідження, спрямовані на вдосконалення методики аналізу забезпеченості та ефективності використання оборотних активів. Впровадження методичних розробок і рекомендацій у практичну діяльність підприємств дозволить забезпечити управління своєчасною та достовірною інформацією, необхідною для прийняття ефективних управлінських рішень.

Апробація наукових досліджень. За темою випускної кваліфікаційної роботи опубліковано наукову статтю «Аналіз оборотних активів сільськогосподарських підприємств» в Збірнику наукових праць студентів «Аналітичні та аудиторські імперативи діяльності підприємств».

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1. Економічна сутність та класифікація оборотних активів підприємства

В умовах розвитку економічних відносин процес формування ринкового механізму створює нові вимоги щодо необхідності використання фінансових ресурсів, в тому числі оборотних активів. З метою підвищення ефективності виробництва та зростання прибутковості кожному підприємству необхідно мати чітко запроваджену систему управління оборотними активами, але це здійснити нереально без розуміння поняття цієї категорії. Тому питання щодо теоретичної сутності «оборотних активів» залишається актуальним.

Відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі – НП(С)БО)[10] оборотні активи – це гроші та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу.

Крім того, згідно Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» (далі – МСБО)[7] оборотні активи трактують як «поточні». Поточними визнають активи, що:

- а) можуть бути реалізованими чи спожитими у операційному циклі;
- б) утримуються в основному з метою продажу;
- в) можуть бути реалізованими протягом дванадцяти місяців після звітного періоду;
- г) є грошовими коштами чи еквівалентами грошових коштів, за умови що немає обмежень щодо обміну чи використання цього активу для погашення зобов'язання принаймні протягом дванадцяти місяців після звітного періоду.

Здійснивши порівняння визначень оборотних активів у національних та міжнародних стандартах бухгалтерського обліку можна сказати, що вітчизняне трактування відповідає міжнародному.

Що стосується економічної літератури, то на сьогоднішній день немає єдиного підходу щодо визначення економічної сутності оборотних активів. Зокрема, використовується досить велика кількість понять, серед яких можна виділити такі: «оборотні кошти», «оборотні активи», «оборотні засоби» та «оборотний капітал».

В економічній літературі поняття «оборотний капітал» часто ототожнюють з поняттям «оборотні активи», хоча у процесі виробничої діяльності оборотний капітал лише авансується, а оборотні активи споживаються та витрачаються. Але слід відмітити, що не вся частина обсягу авансованих грошових коштів перетворюється на капітал, а лише та, що забезпечує економічний, соціальний або екологічний ефект. Отже, оборотні активи та оборотний капітал це дві категорії, що характеризуються одними й тими ж об'єктами: грошовими коштами, короткостроковими фінансовими вкладеннями, дебіторською заборгованістю і запасами, але в той же час відрізняються.

«Оборотні активи» та «оборотні кошти» часто використовують як синоніми, проте слід врахувати те, що загальноприйнятий поділ оборотних коштів на оборотні фонди та фонди обігу не включає в себе такої складової як короткострокові фінансові вкладення. Оскільки, до оборотних активів відносять як матеріальні, так і грошові ресурси, то, поняття оборотних активів є дещо ширшим, ніж поняття оборотних коштів.

Що стосується категорії «оборотні засоби», то вона проявляється в тому, що ця частина оборотного капіталу підприємства виражена в натуральній формі і включає в себе: сировину і матеріали, комплектуючі, енергетичні ресурси, малоцінні та швидкозношувальні предмети тощо. Оборотні засоби переносять свою вартість на виготовлений продукт протягом одного операційного циклу в певному обсязі. Грошова форма оборотних засобів формує більшу частину його оборотних коштів.

Проведемо більш глибокий аналіз категорії «оборотні активи». У Додатку А наведені визначення сутності поняття «оборотні активи», що пропонують вчені-економісти.

Проаналізувавши поняття «оборотні активи» у різних літературних джерелах, можна виділити декілька підходів економістів до трактування сутності даної категорії.

Перша група авторів, Нашкерська Г.В.[46], Зві Боді та Роберт Мертон[23] розглядають оборотні активи на основі їх відокремленої, грошової природи.

Друга група авторів, Ковальова В.В.[37] та Філімоненков О.С.[59] розглядають оборотні активи як натурально-речовинну категорію, тобто як засоби підприємства, які повністю переносять свою вартість на виробничий продукт.

Такі вчені як, Демченко Т. А.[27], Кірейцев Г. Г.[36] вважають оборотні активи сукупністю оборотних фондів та фондів обігу або авансованих у них коштів.

Найпоширенішим є судження науковців, згідно якого уся увага зосереджується на терміні використання оборотних активів. Зокрема, Бланк І.О.[22], Білик М.Д.[19], Слав'юк[57] Р.А. та Загородній А.Г.[33] трактують оборотні активи як сукупність майнових цінностей, які обслуговують поточну господарську діяльність суб'єкта господарювання і повністю споживаються протягом одного операційного циклу.

Проаналізувавши вищенаведені визначення оборотних активів, запропонуємо власне визначення даного поняття.

Оборотні активи – це активи підприємства, які виражені як у грошовій, так і у натуральній формі, що обслуговують поточну господарську діяльність підприємства, внаслідок високого рівня ліквідності забезпечують його платоспроможність і повністю споживаються протягом одного операційного циклу.

Також важливе значення у процесі управління оборотними активами є дослідження їх класифікації за певними ознаками, що дає змогу зосереджувати увагу на різних видах оборотних активів, з метою прийняття ефективних управлінських рішень.

Необхідність класифікації оборотних активів зумовлена науковою розробкою питань обліку та аналізу оборотних активів та подальшим удосконаленням організації та методики обліку і аналізу оборотних активів.

Вітчизняні вчені, переважно спираючись на міжнародну практику, по-різному виділяють класифікаційні ознаки оборотних активів. Слід зазначити, що існують численні підходи до класифікації оборотних активів у сучасній економічній науці.

Загальними класифікаційними ознаками оборотних активів є класифікація залежно від участі в кругообігу, за характером фінансових джерел формування та за видами. Менш поширеним є поділ за ступенем захищеності від інфляції, за ризиком вкладення, за ступенем ліквідності, за періодом та формою функціонування тощо.

Нормативну ж класифікацію оборотних активів дає НП(С)БО 1[10], але враховується в цьому документі лише одна класифікаційна ознака – за видами оборотних активів. Ця класифікація здійснюється через характеристику статей балансу, що входять в розділ 2 балансу «Оборотні активи».

Охарактеризуємо детальніше групи ознак класифікації оборотних активів, які виділяються вітчизняними науковцями (Додаток Б).

Результати опрацювання наукових джерел дозволяють зробити висновок, що така класифікація дає змогу систематизувати оборотні активи з метою забезпечення ефективного їх використання та управління.

Узагальнення найбільш важливих критеріїв класифікації оборотних активів, що запропоновані вченими-економістами, дозволило нам виокремити ще одну важливу класифікаційну ознаку – відповідно до місця розміщення оборотних активів.

Відповідно до цієї ознаки можна виділити оборотні активи, що фактично перебувають на підприємстві та оборотні активи, що перебувають на балансі, проте фактично знаходяться поза межами підприємства.

Таким чином, правильне розуміння економічної сутності та класифікації оборотних активів дає можливість підприємству визначити оптимальний склад і структуру, потребу та джерела формування оборотних активів, адже від цього значною мірою залежить фінансовий стан діяльності підприємства.

1.2. Місце та роль аналізу в системі управління оборотними активами підприємства

Однією з умов досягнення високих кінцевих результатів від фінансово-господарської діяльності підприємства та підвищення її ефективності є безперервне формування оборотних активів і вміле управління ними. Прийняття рішення щодо управління оборотними засобами впливає на обсяг виробництва та реалізації, величину витрат, прибуток та рентабельність. Тобто, для будь-якого суб'єкта господарювання все важливішим стає аналіз забезпечення підприємства оборотними активами та оцінка ефективності їх використання.

Дослідження літературних джерел дає змогу стверджувати про існування єдиного підходу до ролі та значення аналізу формування та використання оборотних активів підприємства (Додаток В).

Згідно вище наведених підходів авторів підсумуємо, що аналіз оборотних активів суб'єкта господарювання відіграє надзвичайно важливу роль при оцінці ефективності господарської діяльності підприємства, так як є джерелом інформації для прийняття своєчасних, ефективних та раціональних управлінських рішень. Адже, від результатів аналізу залежить фінансовий стан, рентабельність та платоспроможність підприємства.

Аналіз літературних джерел, дає змогу стверджувати, що управління оборотними активами характеризується:

- по-перше, визначенням достатнього рівня та оптимальної структури оборотних активів;
- по-друге, визначенням величини та структури джерел їхнього фінансування.

Основною метою аналізу оборотних активів підприємства є пошук шляхів та кількісна оцінка резервів підвищення ефективності використання оборотних активів на основі прийнятих управлінських рішень.

Для забезпечення ефективності використання оборотних активів підприємства необхідно організувати аналітичну роботу належним чином,

визначаючи зміст та послідовність етапів аналізу. Зокрема, аналіз оборотних активів підприємства здійснюють за такими напрямками:

- аналіз складу та структури оборотних активів;
- аналіз джерел формування оборотних активів;
- оцінка маневрування оборотними активами;
- аналіз оборотності оборотних активів;
- аналіз запасів;
- аналіз дебіторської заборгованості;
- аналіз грошових коштів;
- аналіз ефективності використання оборотних активів тощо[39].

З огляду на це, варто виділити в системі управління оборотними активами їх структурний аналіз та динаміку, що дозволяє визначити, яка тенденція: зменшення чи збільшення оборотних активів в порівнянні з попередніми роками, визначення їх оптимального обсягу і структури.

Наступним кроком є аналіз показників ефективності використання оборотних коштів, а саме: показники ділової активності(оборотності); показники платоспроможності; показники рентабельності.

Аналіз показників ефективності використання оборотних активів дає змогу визначити, який обсяг оборотних коштів необхідний підприємству, тобто дозволяє здійснювати нормування з метою забезпечення безперервності процесу виробництва та реалізації продукції, що матиме вплив на отримання прибутку. Варто зауважити, що завдяки нормуванню оборотних активів відбувається значна економія ресурсів, що призводить до зменшення витрат та ризиків підприємства[19].

В організації аналізу забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання важливе місце посідає інформаційне забезпечення.

Ефективність результатів економічного аналізу багато в чому визначається обсягом, повнотою та достовірністю економічної інформації. Підприємствам необхідна оперативна інформація, що дозволяє мінімізувати витрати на виробництво та реалізацію продукції, а також регулювати виробничу діяльність.

Якщо облік і статистика надають інформацію, то економічний аналіз перетворює її в необхідну форму для прийняття відповідного рішення.

Таким чином, враховуючи вище викладений матеріал, місце аналізу оборотних активів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства представлено на рис.1.1.

Рис.1.1 Місце аналізу в системі управління оборотними активами підприємства
Джерело: розроблено на основі [29]

Отже, аналіз оборотних активів підприємства займає проміжне місце між інформаційним етапом і етапом прийняття рішень, впливаючи на якість прийнятих управлінських рішень.

Таким чином, аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання є важливим інструментом в системі управління ресурсним потенціалом суб'єкта господарювання, що допомагає досягати високих кінцевих результатів. В управлінні ресурсами підприємства все розпочинається з аналізу та ним завершується. Тому усім підприємствам необхідно враховувати важливість та вплив аналізу на перебіг як внутрішньовиробничих процесів підприємства, так і підвищення ефективності його фінансово-господарської діяльності.

1.3. Стан та перспективи розвитку сільськогосподарських підприємств в Україні

Сільське господарство – одна з найважливіших галузей української національної економіки, що забезпечує продовольчу безпеку країни. Україна має величезний потенціал для розвитку сільського господарства та всього АПК, оскільки на більшій території країни дуже сприятливий клімат та родючі ґрунти.

На сьогоднішній день, сільськогосподарські угіддя в Україні займають площу близько 42 млн га, а це становить 70% загального земельного фонду. Майже 80% сільськогосподарських угідь складають рілля і багаторічні насадження[25].

Варто зауважити, що сільськогосподарському виробництву належить важливе місце в загальній структурі ВВП України, хоча в 2018 році його величина знизилась на 0,7%, незважаючи на передумови для збільшення обсягів виробництва аграрної продукції (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Частка сільськогосподарської галузі в економіці України за 2014-2018 рр. (крім АРК та зони АТО)

Роки	ВВП, млн. грн.	Сільське, лісове та рибне господарство, млн. грн.	Сільське, лісове та рибне господарство у % від ВВП
2014	1 566 728	161 145	10,3%
2015	1 979 458	239 806	12,1%
2016	2 383 182	277 197	11,6%
2017	2 982 920	354 125	11,9%
2018	3 558 706	398 102	11,2%

Джерело: Складено та розраховано автором за даними[50]

*без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м.Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Розглянувши структуру ВВП України за 2014-2018 роки, зауважимо, що в загальній структурі ВВП сільськогосподарське господарство складає 11,2%. Для порівняння, у 2014 р. воно складало лише 10,3%.

За наявності багаторічних кризових явищ в Україні галузь сільського господарства досить активно розвивається. Фахівці дають прогнози, що у галузі АПК внаслідок вдалого впровадження ринку сільськогосподарських угідь слід очікувати зростання частки сільськогосподарської галузі аж до 15-20% в структурі ВВП України. При втіленні цього показника у реальність це забезпечить ріст загального ВВП країни.

Сільське господарство в Україні за останні роки має певні досягнення, проте характеризується низкою проблем, а саме:

- 1) застарілість технологічного устаткування, зношеність якого досягає 70-80%, його середній вік – 30-35 років;
- 2) нестабільність цін на сільськогосподарську продукцію;
- 3) низький розвиток фермерських господарств;
- 4) недосконалість нормативно-правової бази щодо аграрної політики;
- 5) зниження родючості ґрунтів і зростання їх ерозії;
- 6) недостатня державна підтримка галузі сільського господарства[55].

Перспективами розвитку сільського господарства в Україні, які передбачають шляхи вирішення вищезазначених проблем є:

- проведення змін у ціновій політиці для стабільного функціонування та розвитку сільського господарства, а саме запровадження стабільних цін, які дадуть можливість фермерам реалізовувати свою продукцію;
- утворення у сільському господарстві України більшої кількості кластерів, які є джерелами забезпечення високого рівня та якості життя населення, економічного зростання та сталого економічного розвитку;
- модернізація та оновлення техніко-технологічної бази;
- запровадження державою заходів, які сприяли б розвитку фермерських господарств, наприклад надання підприємцям вигідних кредитів;
- постійна фінансово-економічна підтримка галузі сільського господарства, що дасть змогу підвищити ефективність виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції в декілька разів;
- перегляд та формування правової бази, яка б захищала інтереси виробників сільськогосподарської продукції.

Крім того, повинна розвиватись інноваційна діяльність. Пріоритетним напрямом якої в аграрному секторі є впровадження найбільш перспективних агротехнологій, які сприятимуть підвищенню продуктивності виробництва з метою зниження витрат на одиницю продукції та підвищення її конкурентоспроможності на внутрішньому та світовому ринках.

Отже, незважаючи на проблеми, які існують на сучасному етапі розвитку сільськогосподарського виробництва, Україна повинна розвивати виробничі потужності сільського господарства, що дасть змогу у найближчі декілька років

нашій сільськогосподарській продукції вийти на світовий ринок і конкурувати з продукцією інших розвинутих країн світу.

Враховуючи все вище зазначене, базовим підприємством дослідження було обрано сільськогосподарське підприємство, а саме філія «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон», яке належить до галузі виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції.

Центральний офіс ТОВ СП "Нібулон" знаходиться в м. Миколаєві - обласному центрі південного регіону України, який традиційно є аграрним.

З дня заснування філії «Бистрицька» ТОВ СП "Нібулон"(2008 р.) очолює директор Сорока Іван Миколайович, який діє на підставі Статуту ТОВ.

Дане підприємство є приватною власністю і юридичною особою, зареєстроване в Єдиному державному реєстрі юридичних та фізичних осіб - підприємців (ЄДРПОУ) за номером 14291113, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок в АТ Укресімбанк. Товариство діє на основі повного господарського розрахунку та самофінансування. Вищим органом Товариства є загальні збори його учасників, що здійснює свою діяльність на підставі Статуту й Установчого Договору ТОВ СП «Нібулон».

Головною метою діяльності підприємства є отримання прибутку шляхом виробництва сільськогосподарської продукції, її переробки, реалізації та здійснення інших видів діяльності.

Товариство здійснює такі види діяльності:

- виробництво та реалізація сільськогосподарської продукції;
- переробка сільськогосподарської продукції як власного виробництва, так і придбаної;
- виготовлення малогабаритної сільськогосподарської техніки, інструменту, дрібного інвентаря, предметів побуту;
- наукова та технічна розробка нових сільськогосподарських технологій;
- логістика;
- вирощування сільськогосподарських тварин;
- виробництво ковбасних та м'ясних виробів та інші.

Структура Підприємства побудована за лінійно-функціональним принципом, тобто заснована на дотриманні єдиноначальності лінійної побудови структурних підрозділів і розподілу функцій управління між ними (Додаток Г).

Динаміку активів та пасивів за даними «Звіту про фінансовий стан» (Додаток Д) філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» наведено в Додатку Е. Вивчаючи динаміку, слід зазначити, що на підприємстві спостерігається стабільне співвідношення активів та капіталу, які мають тенденцію до зростання. Позитивно характеризується збільшення нерозподіленого прибутку.

Динаміку фінансових результатів за даними «Звіту про фінансові результати» (Додаток Д) філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» наведено в Додатку Ж. Проаналізувавши дані, можна зробити висновок, що в економічній активності досліджуваного підприємства за 2014-2018 рр., відбулися значні зміни, а саме:

Спостерігається позитивна тенденція до збільшення чистого доходу, а саме у 2018 році він склав 1774311 тис. грн., що на 245127 тис. грн. або на 16,03% більше ніж у 2017 році. Варто зауважити, що темпи росту чистого доходу і собівартості реалізації продукції майже однакові, а це значить, що підприємство досить вдало контролює свій господарський процес.

За рахунок збільшення чистого доходу та зменшення собівартості реалізованої продукції валовий прибуток збільшився в порівнянні з 2017 роком на 80665 тис. грн або на 21,95%. Поряд з цим відбувається зростання інших операційних доходів – на 3631 тис. грн або на 100,75% відносно 2017 року.

Всі витрати підприємства мають тенденцію до зниження, що є позитивним результатом.

Фінансові результати від операційної діяльності мають тенденцію до збільшення, при цьому у 2018 році підприємство мало прибуток у сумі 176082 тис. грн., який збільшився на 42452 тис. грн або на 277,80% відносно 2017 року.

Чистий прибуток підприємства збільшився у 2018 році в порівнянні до 2017 року на 40999 тис. грн або на 43,46%.

Фінансова стійкість підприємства характеризує стабільність фінансового стану підприємства, яка забезпечується високою часткою власного капіталу в загальній сумі використовуваних фінансових ресурсів. Узагальнена та розрахована

динаміка показників фінансової стійкості філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» відображена у Додатку З.

Таким чином, протягом досліджуваного періоду підприємство характеризується як фінансово стійке. Про що свідчить перевищення показників фінансової стійкості своїх нормативних значень. Так, на 01.01.2019 частка власного капіталу у загальній сумі капіталу підприємства складає 0,85; частка позикового капіталу у загальній сумі капіталу підприємства складає 0,15; співвідношення позикового капіталу до власного капіталу складає 0,18, а співвідношення власного капіталу до позикового – 5,63.

Що стосується, коефіцієнтів маневреності власного капіталу та співвідношення власних оборотних активів і загального обсягу оборотних активів, то вони знаходяться в межах своїх нормативних значень, що є позитивним результатом.

Варто зазначити, що коефіцієнт реальної вартості основних засобів має тенденцію до зниження, темп зміни якого склав 3,75% у порівнянні з 2017 роком. Як наслідок спостерігається зростання коефіцієнта нарахування амортизації, який зріс на 2,38% у порівнянні з 2017 роком, що оцінюється негативно.

Отже, в цілому оцінюючи позитивну фінансову стійкість досліджуваного підприємства за 2014-2018 роки, слід акцентувати увагу на необхідності розширення матеріально-технічної бази підприємства, покращення якісного стану його основних засобів.

Щодо показників рентабельності, то з їх допомогою можна оцінити ефективність діяльності підприємства, тобто наскільки активи, власний капітал і в цілому діяльність підприємства приносить чистого прибутку.

Динаміка показників рентабельності філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» наведена у Додатку К. Отже, за період, що розглядається спостерігається збільшення показників рентабельності підприємства, що свідчить про зростання ефективності господарської діяльності підприємства.

Слід відмітити, що рентабельність оборотних активів, яка характеризує їх відносну прибутковість, у 2018 році склала 44,9% та зросла на 30,4 пункта порівняно з 2014 роком.

Із вищесказаного, можна зробити висновок, що стан підприємства за рівнем прибутковості, фінансової стійкості та рентабельності є високим, і незначні негативні зрушення в діяльності підприємства є тимчасовими. Підприємству, необхідно підтримувати свою діяльність на такому рівні і надалі.

Висновки до 1 розділу

Проведене нами дослідження теоретичних засад аналізу оборотних активів суб'єкта господарювання дозволило зробити такі висновки:

1. Здійснивши аналіз визначень різних авторів економічної категорії «оборотні активи», ми пропонуємо таке трактування даного поняття: оборотні активи - це активи підприємства, які виражені як у грошовій, так і у натуральній формі, що обслуговують поточну господарську діяльність підприємства, внаслідок високого рівня ліквідності забезпечують його платоспроможність і повністю споживаються протягом одного операційного циклу.

2. Узагальнивши найбільш важливі критерії класифікації оборотних активів, що запропоновані вченими-економістами, дозволило нам виокремити ще одну важливу класифікаційну ознаку – відповідно до місця розміщення оборотних активів.

3. Сільське господарство - це перспективна галузь національної економіки України, що в загальній структурі ВВП складає 11,2%. Внаслідок вдалого впровадження ринку сільськогосподарських угідь слід очікувати зростання частки сільськогосподарської галузі аж до 15-20% в структурі ВВП України.

4. Філія «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» спеціалізується на виробництві та реалізації сільськогосподарської продукції рослинництва та тваринництва. За період, що розглядається спостерігається позитивна тенденція до збільшення фінансових результатів діяльності підприємства, а також показників фінансової стійкості та рентабельності.

РОЗДІЛ 2

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНАЛІЗУ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

2.1. Оцінка нормативної бази та спеціальної літератури з питань дослідження

Аналіз оборотних активів на підприємствах регламентується рядом законодавчих актів. Всі вони тісно пов'язані з організацією обліку.

Важливим актом є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»[5]. Цей закон визначає правові засади регулювання, організації, ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності в Україні.

Значна роль відводиться П(С)БО 9 «Запаси»[11] та П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість»[12], які визначають методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси та дебіторську заборгованість відповідно, та її розкриття у фінансовій звітності.

Крім того, одним із важливих документів при аналізі оборотних активів є Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій[15]. В даній методиці наданий розрахунок основних фінансово-економічних показників підприємства, а також наводиться порядок аналізу власних оборотних засобів.

Достовірність і повнота інформації щодо оборотних активів забезпечується нормативними документами з бухгалтерського обліку та аналізу на різних рівнях. Дані нормативні документи мають різний правовий статус, формуючи в загальному чотири рівні регулювання бухгалтерського обліку та аналізу основ оборотних активів підприємства.

Таким чином, можна виділити наступні рівні нормативно-правового регулювання обліку та аналізу оборотних активів наведені в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Рівні нормативно-правового регулювання обліку та аналізу оборотних активів

Рівень			
1 рівень - кодекси, закони:	2 рівень - стандарти бухгалтерського обліку:	3 рівень - інструкції, методичні вказівки, рекомендації:	4 рівень - внутрішні документи:
-Цивільний, Господарський, Податковий кодекси України; -Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність».	-МСБО 2 «Запаси», МСБО 7 «Звіт про рух грошових коштів»; -П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», П(С)БО 9 «Запаси», П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».	-Інструкції та положення Міністерства фінансів України; -Методичні рекомендації Міністерства фінансів України.	-Статут (Установчий договір); -Наказ про облікову політику в частині обліку оборотних активів.

Джерело: розроблено автором самостійно

Документи певного рівня не повинні суперечити документам більш вищого рівня. Наприклад, оформлена розпорядчим документом облікова політика не повинна суперечити Методичним вказівкам (рекомендаціям), П(С)БО тощо.

Крім того, між національними і міжнародними стандартами обліку існують відмінності і протиріччя. Так, П(С)БО 9 «Запаси» має ряд спільних ознак з МСБО 2 «Запаси», зокрема, щодо умов визнання запасів, методів оцінки запасів, розкриття інформації про запаси у формах фінансової звітності, проте вони відрізняються складом запасів, складом витрат, що входять до собівартості.

Проаналізуємо детально законодавчу базу України в розрізі питань пов'язаних з аналізом оборотних активів (Додаток Л).

З наведеного вище додатку видно, що аналіз оборотних активів в Україні регулюється багатьма нормативними актами, що дає змогу базуючись на цих законодавчих актах, застосовуючи методики та інструкції, здійснювати облік та аналіз оборотних активів підприємства.

Що стосується спеціальної літератури, то багато праць вітчизняних та зарубіжних вчених присвячено саме темі обліку, аналізу та аудиту оборотних активів підприємства (Додаток М).

Зокрема, велику увагу в своїх працях, Івахненко В.М.[34], Мних Є.В.[43], Бланк І.О.[22] та Поддергін А.М.[54] приділяють саме теоретико-методичним

заходам формування та використання оборотних активів на підприємствах, надають власні визначення цього поняття з урахуванням усіх особливостей їх виникнення.

Білик А.М.[19] зазначає в своїй праці, що на основі застосування системи показників, які відображають наявність, розміщення, використання та рух ресурсів підприємства, зокрема і оборотних активів, оцінюється фінансовий стан. При оцінці фінансового стану найбільш важливими є показники: ліквідності, платоспроможності, прибутковості та ділової активності.

У своїх наукових статтях Олександренко І.В.[49], Купріна Н.М.[39] та Лебедева А.М.[40] розглядають методику аналізу ефективності використання оборотних активів, яка ґрунтується на загальній оцінці ефективності використання оборотних активів, а також методику факторного аналізу оборотних активів, що дає змогу встановити, яким чином збільшення (зменшення) складових оборотних активів впливає на зміну результативного показника.

Павленко О.П.[51] та Стоянова-Коваль С.С.[58] досліджують джерела формування та використання оборотних активів, враховуючи специфіку сільськогосподарських підприємств, а також розглядають структуру оборотного капіталу як невід'ємну частину діяльності підприємства.

Отже, вивчивши праці вчених, присвячених розробці методики розрахунку показників ефективності використання оборотних активів підприємства, варто звернути увагу, що економісти вважають за доцільне здійснювати аналіз, використовуючи загальні показники. В той час як, недостатньо уваги присвячено дослідженню методик розрахунку показників ефективності використання оборотних активів властивих саме галузі сільського господарства. Тому пошук нових підходів щодо вдосконалення методики аналізу оборотних активів залишається актуальною темою дослідження.

2.2. Формування фактографічної інформації в процесі аналізу оборотних активів підприємств

Найбільший обсяг інформації, який необхідний для проведення аналітичних процедур, суб'єкти аналізу отримують з фактографічної інформації. Ця інформація відображається в системі бухгалтерського обліку та служить основою для досліджень фінансово-господарського контролю, аудиту та аналізу щодо питань господарської діяльності підприємства.

Фактографічне інформаційне забезпечення аналізу оборотних активів підприємства включає в себе облікову, звітну та позаоблікову інформацію.

Так як, облікова інформація формується в процесі здійснення господарських операцій слід розглянути передумови обліку оборотних активів на базовому підприємстві.

Філія «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» здійснює оперативний, бухгалтерський та податковий облік результатів своєї діяльності, веде статистичну звітність.

Бухгалтерський облік у 2018 році на підприємстві здійснювався відповідно до Наказу про облікову політику. Зміст наказу відповідає вимогам Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та національним стандартам.

Згідно наказу №12 від 30 жовтня 2018 року на підприємстві проведено інвентаризацію активів та зобов'язань станом на 01.12.2018 року. Нестач та лишків в результаті інвентаризації не виявлено.

Облік є безперервним, а відображення господарських операцій станом на 31.12.18 ведеться згідно чинного Плану рахунків бухгалтерського обліку[13].

Типові господарські операції щодо обліку запасів, грошових коштів та дебіторської заборгованості підприємства наведені у Додатку Н.

Правильна побудова обліку оборотних активів дає змогу забезпечити інформацію про їх наявність, цільове використання та контроль за їх зберіганням.

Облікова інформація містить:

- журнали-ордери та дебетові відомості (вони узагальнюють інформацію щодо окремих об'єктів обліку оборотних активів, крім того застосовуються для оцінки їх структури та динаміки);

- аналітичні відомості (вони застосовуються для оцінки наявності, стану, динаміки та структури оборотних активів в цілому, а також по окремих групах та об'єктах).

Документообіг облікової інформації на філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» встановлюється головним бухгалтером і є обов'язковим для всіх працівників підприємства.

Для кожного виду або роду документів (накладних, вимог, рахунків-фактур тощо) розробляється особлива схема документообігу у формі графіка руху документів. У графіку, який встановлюється наказом керівника підприємства, установи, зазначається дата створення або одержання від інших підприємств та установ документів, прийняття їх до обліку, передача в обробку та до архіву.

З метою узагальнення та складання звітності, для сполучення різних регістрів аналітичного та синтетичного обліків, їх взаємозв'язку та послідовності використовується на філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» програма «1С: Підприємство 8.2».

Головну книгу використовують для узагальнення даних журналів-ордерів, взаємної перевірки зроблених записів по окремих рахунках і складання звітного балансу. У Головній книзі відображають початкове сальдо, поточні обороти і сальдо на кінець звітного періоду (місяця, кварталу, року) по кожному синтетичному рахунку. За методом подвійного запису суми дебетових і кредитових оборотів, а також дебетових і кредитових сальдо мають бути відповідно між собою рівними. Головна книга відкривається на рік.

Для документування операцій обліку дебіторської заборгованості, запасів та грошових коштів на досліджуваному підприємстві застосовуються типові форми первинних документів наведені у Додатку П.

Що стосується звітної інформації, то основними інформаційними ресурсами для аналізу оборотних активів є фінансова звітність. Звітна інформація з урахуванням усього масиву даних бухгалтерського обліку складають базу даних аналізу оборотних активів. Ця особливість може характеризувати масиви даних, що

виступають як інформаційні потоки оперативного, перспективного і ретроспективного аналізу.

Розкриття можливостей окремих форм звітності в частині відображення інформації, яка використовується в процесі аналізу оборотних активів відобразимо у додатку Р.

Крім того, до звітних джерел інформації належать статистична та податкова звітності. Вони забезпечують аналіз узагальненими даними про результати господарської діяльності підприємства за певний період часу.

Позаоблікові джерела інформації включають:

- законодавчі документи (нормативно-правові акти, стандарти);
- розпорядчі документи (розпорядження, постанови, укази, накази вищестоящих органів, рекомендації);
- документи господарсько-правового характеру (договори, угоди, рішення судових органів);
- акти ревізій та перевірок контролюючих органів;
- рішення зборів акціонерів, засновників, трудового колективу;
- матеріали засобів масової інформації;
- матеріали спеціальних досліджень окремих операцій (хронометраж, фотографія та ін.);
- дані соціологічних опитувань та анкетування, усна інформація, отримана від членів колективу.

Таким чином, фактографічне інформаційне забезпечення аналізу оборотних активів, що формується в процесі бухгалтерського обліку, є основою досліджень фінансово-господарської діяльності підприємства. Воно допомагає вчасно виявити та усунути недоліки, розробити та впровадити раціональні методи господарювання, а також прийняти ефективні управлінські рішення щодо подальшої діяльності підприємства.

2.3. Організаційно-інформаційна модель аналізу оборотних активів підприємства

Одним із способів формалізації фінансового аналізу є розробка організаційно-інформаційної моделі, яка об'єднує питання організації аналізу та його інформаційного забезпечення.

Аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання також здійснюється у відповідності з організаційно-інформаційною моделлю, яка містить шість взаємопов'язаних блоків, а саме:

1. мета і завдання аналізу оборотних активів;
2. об'єкти і суб'єкти аналізу оборотних активів;
3. система показників аналізу оборотних активів;
4. інформаційне забезпечення аналізу оборотних активів;
5. методи обробки економічної інформації;
6. методичні прийоми узагальнення та реалізації результатів аналізу[43].

Для кращого розуміння організаційно-економічної моделі аналізу оборотних активів розглянемо кожен блок окремо.

I блок. Мета і завдання аналізу оборотних активів. Метою аналізу є пошук шляхів та кількісна оцінка резервів підвищення ефективності використання оборотних активів з метою прийняття управлінських рішень.

Основними завданнями аналізу оборотних активів підприємства є:

- оцінка структури оборотних активів підприємства (вертикальний аналіз);
- аналіз динаміки оборотних активів за складом і структурою (горизонтальний аналіз);
- виявлення ступеня забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами, відповідності запасів матеріальних цінностей встановленим нормативам;
- аналіз дебіторської заборгованості і грошових потоків;
- визначення основних показників ефективності використання оборотних активів, впливу факторів на зміну показників їх використання;
- виявлення резервів підвищення віддачі оборотних активів.

II блок. Об'єкти і суб'єкти аналізу оборотних активів. Об'єктами аналізу стану, руху та ефективності використання оборотних активів підприємства є:

- оборотні активи в цілому і за видами;
- фактори, що спричинили зміну економічного потенціалу;

- фактори, що вплинули на платоспроможність;
- фактори, що вплинули на рентабельність та ефективність використання оборотних активів.

Суб'єктами аналізу оборотних активів суб'єкта господарювання є:

- економічна служба підприємства;
- керівники функціональних та структурних підрозділів;
- власники підприємства;
- вищі посадові особи підприємства(керівництво);
- зовнішні користувачі інформації.

III блок. Система показників аналізу оборотних активів. До системи показників, за допомогою яких здійснюється аналіз оборотних активів належать:

- абсолютні вартісні показники джерелом яких є облік (обсяг оборотних активів в цілому, за складом, за структурою; чистий дохід від реалізації продукції; чистий прибуток тощо);
- абсолютні показники динаміки;
- відносні показники, які є наслідком аналітичної обробки облікової інформації (відносні показники структури та динаміки оборотних активів, коефіцієнти платоспроможності, оборотності та рентабельності оборотних активів тощо).

IV блок. Джерела інформації та інформаційне забезпечення. До джерел інформації належать:

- правові джерела, що включають господарське та фінансове законодавство (Господарський кодекс, Податковий кодекс, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність тощо) та директивні документи: постанови, накази;
- планові джерела: бізнес-план, фінансовий план підприємства.

Інформаційне забезпечення аналізу оборотних активів підприємства включає в себе:

- облікову інформацію: бухгалтерська інформація (поточна і звітна), що відображається у регістрах бухгалтерського обліку (журнали-ордери) та звітності (форма №1 “Баланс підприємства”), (форма №2 “Звіт про

фінансові результати”), первинні, звітні документи та статистична інформація що відображається у статистичних формах звітності;

- позаоблікову інформацію: акти ревізії та перевірок, доповідні та пояснювальні записки, дані внутрішнього та зовнішнього аудиту, що проводився на підприємстві, акти перевірок податкових служб; акти зборів трудового колективу та акціонерів.

V блок. Методи обробки економічної інформації. До методів обробки економічної інформації аналізу оборотних активів можна віднести:

- економіко-логічні методи (групування, порівняння, балансовий метод, розрахунок відносних та середніх величин, методи кількісного впливу факторів на результативний показник);
- економіко-математичні (методи кореляційного аналізу, моделювання, класичні методи математичного аналізу).

Всі ці методи здійснюють збір, зберігання, обробку та аналіз інформації, фіксацію найважливіших подій.

VI блок. Методичні прийоми узагальнення та реалізації результатів аналізу. Після завершення аналізу і отримання кінцевих результатів, потрібно раціонально скористатися вихідними даними для подальшої ефективної діяльності будь-якого підприємства. Для узагальнення та реалізації результатів аналізу необхідно скористатися наступним алгоритмом:

- систематизувати отриману інформацію;
- згрупувати за певними ознаками та узагальнити результати;
- кількісно обчислити невикористані можливості та резерви підвищення ефективності використання оборотних активів;
- розробити варіанти економічно обґрунтованих заходів щодо оптимізації формування та використання оборотних активів підприємства;
- прийняти управлінське рішення щодо вибору найкращого варіанту збільшення ефективності використання оборотних активів;
- забезпечити контроль за виконанням прийнятих рішень [18, с.96].

Таким чином, розроблена організаційно-інформаційна модель висвітлює мету та завдання стосовно аналізу оборотних активів, визначає об’єкти та суб’єкти,

систему показників та методичних прийомів обробки економічної інформації, а також наводить джерела інформаційного забезпечення аналізу оборотних активів суб'єкта господарювання.

Висновки до 2 розділу

Проведені дослідження інформаційного забезпечення аналізу оборотних активів підприємства дало змогу сформулювати наступні висновки:

1. Аналіз оборотних активів на підприємствах регламентується рядом законодавчих актів. Всі вони тісно пов'язані з організацією обліку. Важливим актом є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», а також П(С)БО 9 «Запаси» та П(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість».

2. Науковці приділяють увагу у своїх працях саме теоретичним засадам формування та використання оборотних активів на підприємствах, проте недостатньо досліджено методика аналізу оборотних активів, враховуючи специфіку діяльності сільськогосподарських підприємств. Тому пошук нових підходів щодо вдосконалення методики аналізу оборотних активів залишається актуальною темою дослідження.

3. Фактографічне інформаційне забезпечення аналізу оборотних активів підприємства включає в себе облікову, звітну та позаоблікову інформацію.

4. Розроблена організаційно-інформаційна модель аналізу оборотних активів включає в себе шість взаємопов'язаних блоків, що дають змогу об'єднати питання організації аналізу та його інформаційне забезпечення, що мають бути вирішені на попередньому етапі аналізу будь-якого об'єкту фінансово-господарської діяльності підприємства.

РОЗДІЛ 3

АНАЛІЗ ОБОРОТНИХ АКТИВІВ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

3.1. Аналіз стану, динаміки і структури оборотних активів підприємства

Стабільність фінансового стану підприємства залежить від правильності та доцільності вкладення фінансових ресурсів у активи, тому для його оцінки необхідно вивчити передусім склад, структуру майна та джерела його утворення, а також причини їх зміни. Особлива увага при цьому приділяється вивченню причин, які негативно впливають на фінансовий стан підприємства.

На першому етапі загального аналізу оборотних активів підприємства вивчається:

- абсолютний розмір оборотних активів на початок та кінець аналітичного періоду (горизонтальний аналіз);
- обчислюється абсолютне та відносне відхилення суми оборотних активів у базисному і звітному періодах, а також зміна їх питомої ваги в загальній сумі активів підприємства (горизонтальний аналіз);
- по кожному виду оборотних активів обчислюється абсолютне та відносне відхилення (горизонтальний аналіз);
- обчислюються показники питомої ваги по кожному виду оборотних активів в загальній сумі оборотних активів, а також визначається їх абсолютне та відносне відхилення за аналітичний період (вертикальний аналіз);
- оцінюються зміни, що відбулися в структурі оборотних активів за аналітичний період (вертикальний аналіз)[62].

Щоб краще ознайомитись із станом оборотних активів на підприємстві філія «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон», необхідно зрозуміти яку частку вони займають у загальному складі активів підприємства. Наглядно відсоткове співвідношення усіх груп активів можна спостерігати у Додатку С.

Незважаючи на значне зростання необоротних активів, їх питома вага на кінець звітного року зменшилась на 5,52 %, а оборотних – на цей відсоток зросла. Таким чином, підприємство перерозподілило свої засоби таким чином, що збільшилась питома вага їх мобільної частини – поточних активів. Така структура активів свідчить про можливість прискорення оборотності оборотного капіталу. В

той же час зменшення частки основного капіталу може бути результатом звуження виробничої діяльності.

Графічно дані зміни можна побачити на рис. 3.1.

Рисунок 3.1 Співвідношення необоротних та оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

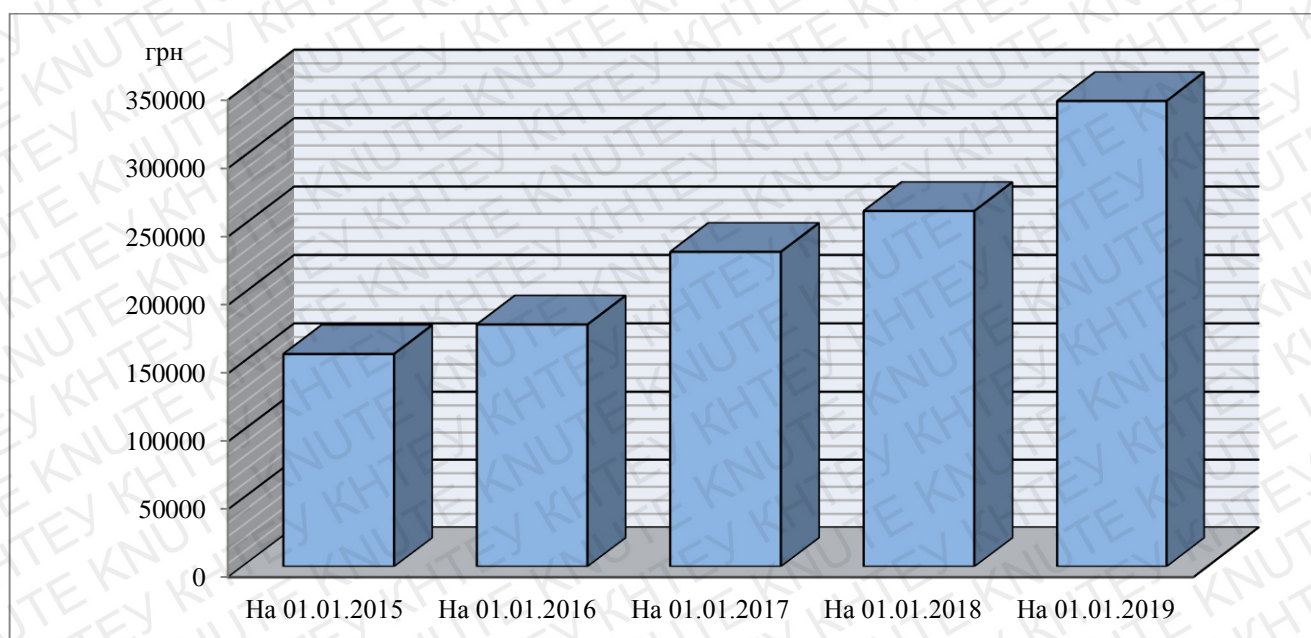
Аналіз динаміки оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» наведено в додатку Т.

Проаналізувавши додаток Т можна зробити висновок, що на данному підприємстві спостерігається тенденція до збільшення оборотних активів протягом 2014-2018 роках, як у абсолютному так і у відносному вираженні. Так, у 2018 році порівняно з попереднім роком кількість оборотних активів зросла на 80386 тис. грн або на 30,81%. На таку динаміку найбільше вплинуло зростання запасів на 22123 тис. грн. або на 17,03%, суми дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги на 56885 тис. грн. або на 54,38%, суми дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом на 2619 тис.грн або на 19,71%. В свою чергу в складі оборотних активів у 2018 році в порівнянні з 2017 роком зменшилась кількість інших оборотних активів на 321 тис. грн. або на 58,26%, дебіторської заборгованості за виданими авансами на 1377 ти.грн або на 19,45%.

Оскільки кількість запасів значно збільшилась, це говорить або про краще забезпечення виробництва запасами, що розширює його масштаби або про неефективне розпорядження запасами, що негативно впливає на кінцеві результати діяльності підприємства.

Так як дебіторська заборгованість зросла, це може свідчити з одного боку про розширення господарської діяльності та збільшення клієнтської бази підприємства, а з іншого - про необачну кредитну політику підприємства стосовно покупців або про їх неплатоспроможність та банкрутство.

Графічно динаміку оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» ТОВ за 2014-2018 рр. відобразимо на рис. 3.2.

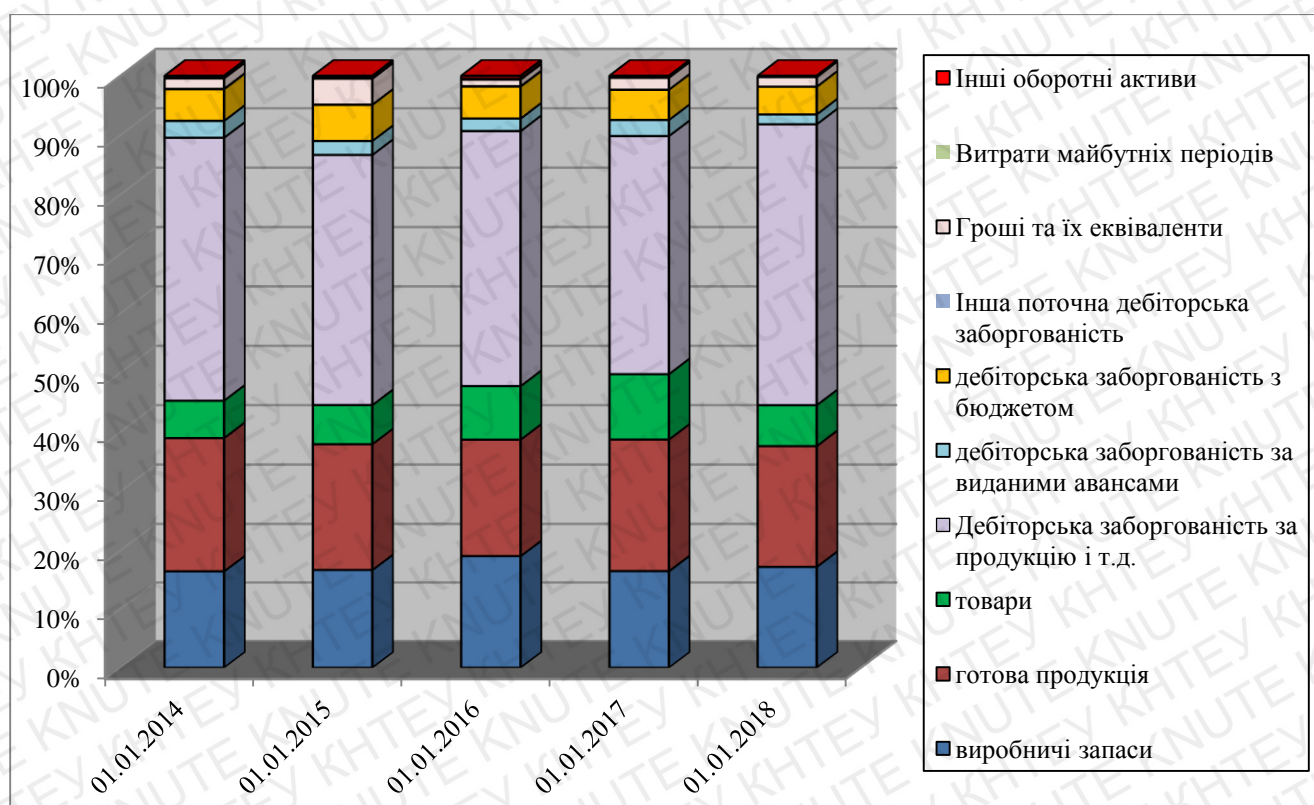

Рис. 3.2 Динаміка оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Що стосується структури оборотних активів, то вона відображає фінансовий стан підприємства на дату складання звітності і свідчить про рівень комерційної та фінансово-економічної роботи.

Структуру оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» розглянемо за допомогою Додатку У, а графічно представимо на рис.3.3.

Рис.3.3 Структура оборотних активів філії «Бистрицька ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Отже, за період, що розглядається значних змін у показниках питомої ваги не спостерігається. Найбільша питома вага в оборотних активах підприємства у звітному періоді припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги - 47,31% та запаси - 44,54%. Частка іншої дебіторської заборгованості, витрат майбутніх періодів та інших оборотних активів настільки мала, що їх суттєвої зміни немає.

Дані зміни свідчать про нагромадження кожного виду оборотних активів та збільшення обсягів оборотних активів в цілому. Це характеризує філію «Бистрицьку» ТОВ СП «Нібулон», як підприємство, яке постійно розвивається та вдосконалюється, при цьому збільшує власне виробництво та ринки збуту продукції. Разом з тим, чи збільшення чи зменшення кожного виду оборотних активів по-різному впливає на діяльність підприємства, тому необхідно постійно переглядати політику управління оборотними активами.

3.2. Аналіз ефективності використання оборотних активів підприємства

На сьогоднішній день для стабільної діяльності підприємства на ринку методична оцінка ефективності використання оборотних активів є об'єктивною необхідністю та дозволяє виявити сильні та слабкі сторони підприємства, удосконалити його фінансово-господарську діяльність та виявити приховані потенційні можливості для отримання високих економічних результатів.

Для характеристики ефективності використання оборотних активів на підприємствах використовуються різноманітні показники, найважливішими з яких є показники ділової активності, рентабельності та платоспроможності.

Для вивчення оборотності оборотних коштів використовують такі показники:

1. Кількість оборотів (коефіцієнт оборотності) характеризує кількість оборотів оборотних коштів за досліджуваній період :

$$K_0 = \frac{P}{O}, \quad (3.1)$$

де K_0 – кількість оборотів;

O – середня величина оборотних коштів;

P – обсяг реалізації.

2. Тривалість одного обороту в днях (Π_0) (період обороту) визначається як співвідношення кількості днів у розрахунковому періоді (для кварталу – 90 днів, року – 360 днів) і кількості оборотів обігових коштів за той самий період:

$$\Pi_0 = D \times \frac{O}{P}, \text{ або } \Pi_0 = \frac{D}{K} \quad (3.2)$$

де D — число днів періоду, що аналізується (90, 360).

Швидкість обороту оборотних засобів підприємства є однією з якісних характеристик фінансової політики підприємства. Чим більша швидкість обороту, тим ефективніше працює підприємство.

3. Тривалість операційного циклу, яка включає час від здійснення витрат підприємством на придбання матеріальних оборотних активів до моменту погашення заборгованості дебіторами за реалізовану їм продукцію, товари та послуги і розраховується:

$$TOC = TЗ + TДЗ, \quad (3.3)$$

де $TЗ$ – тривалість обороту запасів, у днях;

$ТДЗ$ – тривалість обороту дебіторської заборгованості, у днях.

4. Тривалість фінансового циклу включає в себе час, починаючи з моменту погашення кредиторської заборгованості за отриману сировину та матеріали, і закінчуючи надходженням коштів від погашення дебіторської заборгованості за поставлену готову продукцію, і розраховується за формулою:

$$ТФЦ = ТОЦ - ТКЗ, \quad (3.4)$$

де $ТКЗ$ – тривалість обороту кредиторської заборгованості, у днях.

5. Відносне вивільнення коштів:

$$V = (\partial_1 - \partial_0) \times \frac{P_1}{D}, \quad (3.5)$$

де ∂_1, ∂_0 – тривалість одного обороту коштів у днях відповідно в звітному і минулому періодах;

$\frac{P_1}{D}$ - сума одноденної реалізації.

Виходячи з вищенаведених формул, здійснимо розрахунок показників ділової активності філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» (Додаток Ф).

Отже, протягом 2014-2018 рр. кількість оборотів оборотних активів, то збільшується то зменшується, це призводить до збільшення або до зменшення тривалості одного обороту.

Слід звернути увагу, що коефіцієнт оборотності активів показує скільки одиниць активів припадає на одиницю чистого доходу від реалізації товарів. У 2018 р. цей показник склав 5,89, що на 0,33 або 5,31% менше ніж у 2017 р. Даний показник зменшився, що є негативним явищем для підприємства.

Крім того, на базовому підприємстві у 2014-2018 рр. коефіцієнти оборотності кредиторської заборгованості зменшуються, що свідчить про зменшення розміру кредиторської заборгованості, що припадає на одиницю чистого доходу від реалізації товарів.

Якщо швидкість обороту оборотних активів збільшується, а період обороту зменшується, то це свідчить про прискорене вивільнення оборотних активів, а

навпаки – повільне вивільнення. Так, за рахунок зменшення тривалості обороту у 2015 році по відношенню до 2014 року відбулося вивільнення коштів у розмірі 5574,17 тис. грн., у 2016 році навпаки відбулося збільшення тривалості обороту на 2 дні, що призвело до залучення в оборот додаткових 6592,09 тис. грн. У 2017 році тривалість обороту знову зменшилася на 4 дні, що призвело до вивільнення з обороту 16990,9 тис. грн. У 2018 році відбулося залучення в оборот додаткових 14785,92 тис. грн.

Визначимо фактори, які вплинули на оборотність оборотних активів за факторною моделлю, враховуючи, що K_o – кількість оборотів, O – середня величина оборотних коштів, а P – обсяг реалізації:

$$K_o = P/O \quad (3.6)$$

$$\Delta K_o (P) = P1/O0 - P0/O0$$

$$\Delta K_o (O) = P1/O1 - P1/O0$$

Розрахуємо дані показники для філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» та зведемо результати у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

**Вплив факторів на оборотність оборотних активів філії «Бистрицька»
ТОВ СП «Нібулон»**

	$P0/O0$	$P1/O0$	$P1/O1$	$\Delta K_o (P)$	$\Delta K_o (O)$	ΔK_o
2015/2014	5,80	6,84	6,00	1,04	-0,84	0,20
2016/2015	6,00	7,09	5,80	1,09	-1,29	-0,20
2017/2016	5,80	7,48	6,22	1,68	-1,26	0,42
2018/2017	6,22	7,21	5,89	0,99	-1,32	-0,33

Отже, збільшення оборотності оборотних активів у 2015 році в порівнянні з 2014 роком на 0,20 відбулося за рахунок зменшення оборотних активів – -0,84, за рахунок збільшення виручки – на 1,04. Це призвело до вивільнення додаткових коштів у сумі 5574,17 тис. грн. Зменшення оборотності активів у 2016 році в порівнянні з 2015 роком на -0,20 відбулося за рахунок збільшення виручки – на 1,09, за рахунок зменшення оборотних активів – на -1,29. Це призвело до залучення оборотних коштів у сумі 6592,09 тис. грн. Збільшення оборотності активів у 2017 році в порівнянні з 2016 роком на 0,42 відбулося за рахунок збільшення виручки – на 1,68, за рахунок зменшення оборотних активів – на -1,26. Це призвело до

вивільнення оборотних коштів у сумі 16990,9 тис грн. У 2018 році зменшення оборотності на 0,33 відбулося за рахунок збільшення виручки – на 0,99, за рахунок зменшення оборотних активів – на -1,32. Це призвело до залучення оборотних коштів у сумі 14785,92 тис грн.

Отже, як можна побачити з розрахунків, прискорення обертання оборотних коштів відбувається або за рахунок збільшення виручки, або за рахунок зменшення оборотних активів. Це призводить до вивільнення оборотних коштів підприємства.

Крім того, для оцінки ефективності використання оборотних активів застосовують показники платоспроможності, які характеризують здатність підприємства розрахуватися за поточними зобов'язаннями. Перелік показників платоспроможності та алгоритм їх розрахунку наведено у табл. 3.2.

Таблиця. 3.2

Показники платоспроможності

Показники	Алгоритм розрахунку	Нормативне значення
Коефіцієнт загальної платоспроможності ($K_{зп}$)	Відношення оборотних активів підприємства до поточних зобов'язань	2,5-2,6
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності ($K_{ап}$)	Відношення суми грошових коштів до поточних зобов'язань	0,1-0,2
Коефіцієнт термінової платоспроможності ($K_{тп}$)	Відношення суми грошових коштів та поточних фінансових інвестицій до поточних зобов'язань	0,25-0,35
Коефіцієнт проміжної платоспроможності ($K_{пп}$)	Відношення суми грошових коштів, поточних фінансових інвестицій та дебіторської заборгованості до поточних зобов'язань	0,7-0,8

Джерело: [43]

Отже, на основі наведених вище коефіцієнтів, оцінимо платоспроможність досліджуваного підприємства (Додаток X).

Таким чином, здійснивши аналіз показників платоспроможності досліджуваного підприємства, можна зробити наступні висновки:

Коефіцієнт загальної платоспроможності характеризує здатність підприємства забезпечити свої короткострокові зобов'язання з оборотних коштів. На кінець 2018 р., становить 2,76, що знаходиться в межах нормативного значення, а це означає, що підприємство має достатньо оборотних коштів для покриття своїх боргів протягом року.

Коефіцієнт абсолютної платоспроможності характеризує ту частину поточних зобов'язань підприємства, яка може бути сплачена за рахунок грошових коштів та їх еквівалентів, тобто здатність підприємства негайно погасити свою короткострокову кредиторську заборгованість. На 31.12.18 р. значення цього показника склало лише 0,044, що значно нижче норми, а це свідчить про те, що підприємство не здатне погасити свої поточні фінансові зобов'язання за рахунок готівкових коштів.

Коефіцієнт термінової платоспроможності характеризує здатність підприємства погасити свої поточні зобов'язання за рахунок грошових коштів і поточні фінансові інвестиції, які конвертуються у засоби платежу. На досліджуваному підприємстві відсутні поточні фінансові інвестиції, тому значення показника термінової платоспроможності буде рівнозначне значенню абсолютної платоспроможності і також оцінюється негативно по відношенню до нормативного значення.

Коефіцієнт проміжної платоспроможності характеризує здатність підприємства щодо погашення поточних зобов'язань за рахунок своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами. У 2018 р. його значення становить 1,57, що значно вище нормативу, проте характеризується позитивно, адже показує можливість підприємства негайно погасити свої борги за умови отримання від дебіторів всієї суми заборгованості.

Можна зробити висновок, що, якщо на досліджуваному підприємстві не переглянути управління оборотними активами, то це може призвести до значних труднощів у підприємницькій діяльності, оскільки підприємство має проблеми як із оборотністю, так і з платоспроможністю.

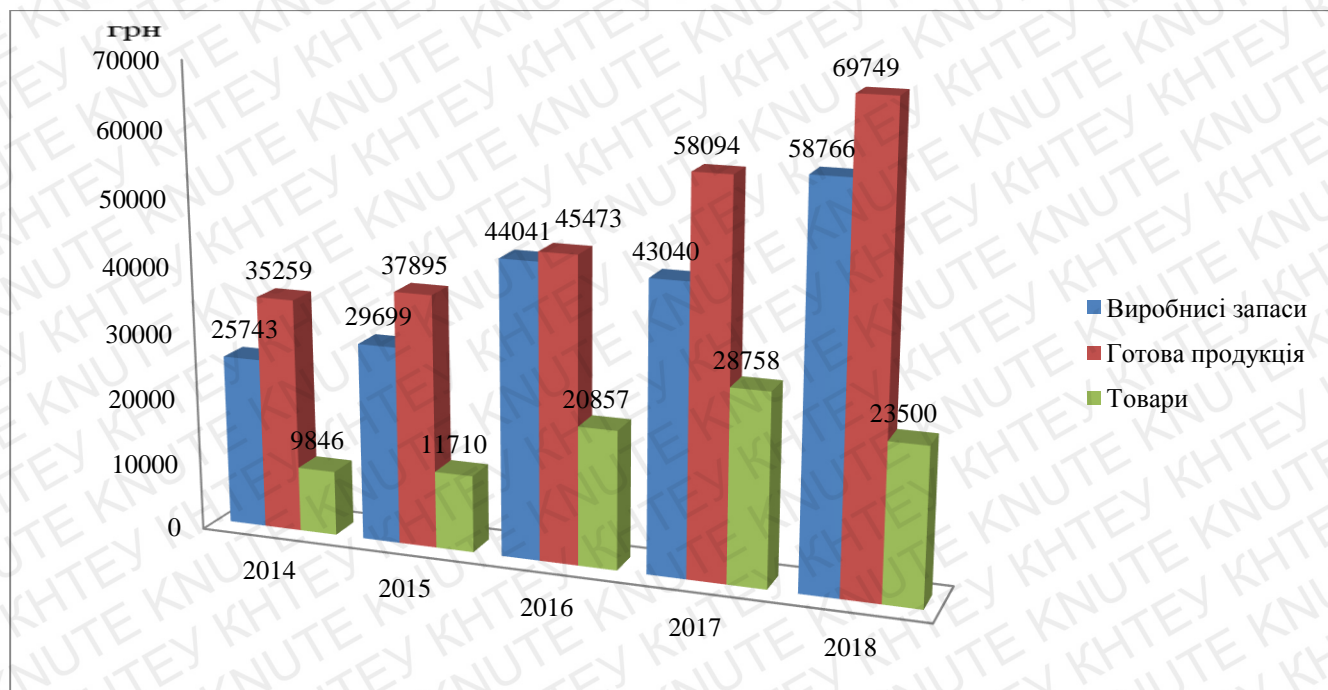
3.3. Напрями вдосконалення методики аналізу оборотних активів сільськогосподарського підприємства

Ефективне управління оборотними активами є однією з важливих складових фінансової політики підприємства, спрямованої на вирішення поточних проблем,

що дає змогу покращити фінансовий стан підприємства, а також підвищити фінансову стійкість, платоспроможність та рентабельність.

Першочерговими проблемами в управлінні оборотними активами на досліджуваному підприємстві є: управління запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами.

Рис. 3.4 Динаміка запасів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018рр.

З рис. 3.4, бачимо, що зараз на підприємстві спостерігається 2 тенденції, перша це збільшення виробничих запасів, а інша це збільшення готової продукції. Про чому темп зростання готової продукції більший за темп зростання виробничих запасів. Це означає, що на складах підприємства створюється надлишок готової продукції і виробничих запасів, що свідчить про спад ділової активності, заморожування оборотного капіталу, уповільнення його оборотності, збільшення складських витрат тощо. Все це може призвести до погіршення фінансового стану та проблем з ліквідністю підприємства, а в найгіршому випадку до банкрутства.

Для того, щоб уникнути розбалансованості у витрачанні запасів, а також уникнути перезавантаження складів та нерівномірних випусків обсягів продукції, ми рекомендуємо філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» в процесі аналізу оборотних активів використовувати нормування.

Під нормуванням оборотних активів розуміється процес визначення їх достатньої та економічно обгрунтованої величини на підприємстві.

Норматив оборотних активів - це планова величина коштів, яка необхідна підприємству для його виробничо-господарської діяльності.

Нестача оборотних активів по відношенню до нормативу негативно впливає на ритмічність процесу виробництва, порушуючи його роботу. В той час як надлишок оборотних активів є також негативним явищем, оскільки супроводжується нагромадженням виробничих ресурсів, що тягне за собою їх псування, зростання витрат на їх зберігання тощо. Тому, метою нормування виробничих запасів є необхідність визначити такий їх рівень, який би забезпечував рівномірність і ритмічність випуску продукції[35].

У складі виробничих запасів найбільшу питому вагу займають сировина й матеріали. Норматив запасу сировини(матеріалів) визначають за формулою:

$$P_3 = H_{n3} \times C_{n3}, \quad (3.7)$$

де P_3 – норматив виробничих запасів, зокрема сировини(матеріалів), тис.грн;

H_{n3} – норма запасу в днях;

C_{n3} – одноденні витрати сировини(матеріалів), тис.грн./день.

Середньоденна потреба у сировині, матеріалах і напівфабрикатах визначається діленням вартості їх річної(квартальної) витрати в запланованому році на 360 днів.

Норма запасу в днях включає такі елементи: транспортний запас (Т); підготовчий запас – (П); технологічний запас – (Г); поточний (складський) запас – (С); страховий запас – (Р) і визначається за формулою:

$$H_{3n} = T + П + Г + С + Р. \quad (3.8)$$

Крім того, пропонуємо підприємству у своїй діяльності застосовувати наступні напрями ефективного використання запасів:

- скорочення запасів на підприємстві, ліквідація зайвих виробничих запасів;
- зменшення залишків готової продукції на складі;
- вдосконалення технологій виробництва у напрямку зниження енергомісткості і матеріаломісткості виробництва;

- впровадження у виробництво нових сортів сільськогосподарських культур, ефективних засобів їх захисту, використання концентрованих і складних видів добрив;
- виробниче використання відходів сировини та матеріалів;
- удосконалення організації складського господарства тощо[31].

Поряд зі збільшенням запасів, на підприємстві спостерігається значне зростання дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги, по розрахунках з бюджетом та по виданим авансам.

Збільшення питомої ваги дебіторської заборгованості підприємства може свідчити про:

- нераціональну кредитну політику щодо покупців;
- збільшення обсягу продажів;
- неплатоспроможність покупців.

З метою раціонального та ефективного управління дебіторською заборгованістю пропонуємо підприємству створити відділ управління та контролю за дебіторською заборгованістю, на якого будуть покладені наступні функції:

- ведення обліку дебіторської заборгованості;
- аналіз та внутрішній контроль за дебіторською заборгованістю;
- розроблення схем розрахунків щодо погашення дебіторської заборгованості;
- забезпечення використання на підприємстві сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості;
- проведення реструктуризації дебіторської заборгованості.

Враховуючи роль дебіторської заборгованості у загальній структурі оборотних активів та у платоспроможності досліджуваного підприємства, а також безпосередній зв'язок із кредиторською заборгованістю, яка полягає у ланцюговій реакції неспроможності розрахуватися з постачальниками через невиконання зобов'язань покупцями, пропонуємо ввести у методику аналізу ліквідності оборотних активів коефіцієнт покриття зобов'язань по рахунках постачальників, який розраховуватиметься за формулою[44]:

$$K_{пз} = \frac{Г_k + ДЗ_{чрв}}{КЗ}, \quad (3.9)$$

де $K_{пз}$ – коефіцієнт покриття зобов'язань по рахунках постачальників;

$Г_k$ – грошові кошти;

$ДЗ_{чрв}$ – чиста реалізаційна вартість дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги;

$КЗ$ – кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги.

Також доцільним було б для аналізу проводити розподіл різних видів дебіторської заборгованості по періодах погашення з наступним розподіленням:

- включення суми дебіторської заборгованості, яка буде погашена протягом трьох-шести місяців до складу активів, що бисто конвертуються;
- включення суми дебіторської заборгованості, яка буде погашена протягом більше шести місяців до складу активів, що повільно конвертуються[8].

Основними напрямками мінімізації величини дебіторської заборгованості мають стати:

- залучення якомога більшого числа споживачів з метою мінімізації ризику несплати;
- надання покупцям знижок за зменшення строку погашення дебіторської заборгованості;
- застосування при відпуску товарів передоплати;
- використання підприємством механізму факторингу;
- припинення відносин з дебіторами, які є порушниками платіжної дисципліни.

Що стосується грошових коштів досліджуваного підприємства, то на поточному рахунку філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон», зараз знаходиться недостатньо коштів, хоча даний показник на кінець року є більшим, ніж в 2017 році. Підприємство має проблеми з абсолютною платоспроможністю, оскільки не здатне погасити свої поточні фінансові зобов'язання за рахунок готівкових коштів.

Управління грошовими коштами повинно здійснюватись на таких засадах:

- аналіз та пошук внутрішніх резервів щодо збільшення прибутковості за рахунок підвищення якості товарів, зниження їх собівартості,

раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів;

- формування резерву вільних грошових коштів на випадок розширення обсягів виробництва;
- створення резерву грошових коштів для компенсації можливих витрат в процесі фінансово-господарської діяльності;
- своєчасна трансформація вільних грошових коштів у високоліквідні активи для погашення поточних зобов'язань підприємства;
- забезпечення прискорення обороту грошових активів.

Для підтримки грошових коштів на мінімально потрібному рівні підприємству необхідно використовувати всі можливі джерела поповнення грошових коштів, а саме:

- отримання виручки від реалізації продукції на умовах негайної оплати;
- продаж грошових коштів у формі поточних фінансових інвестицій;
- продаж матеріальних та нематеріальних активів;
- здача в оренду виробничих приміщень;
- залучення інвестицій шляхом випуску та продажу акцій, облігацій тощо.

З метою вдосконалення методики аналізу грошових коштів пропонуємо підприємству застосовувати платіжний календар.

Платіжний календар – це форма поточного фінансового плану, яка розробляється на короткостроковий період з щоденною сегментацією.

В процесі аналізу виконання платіжного календаря здійснюється постійний аналітичний моніторинг відхилень реального руху грошових коштів від планового рівня. За його результатами можна детально вивчити причини, які вплинули на недотримання виконання платіжного календаря, виявити і оперативно розробити систему заходів по ефективному використанні тимчасово вільних коштів або раціональному поповненню їх нестачі[31].

З метою вдосконалення процесу управління оборотними активами економістам підприємства потрібно проводити різноманітні аналітичні дослідження, зокрема здійснення прогнозування показників ефективності використання оборотних активів. Якщо дотримуватись запланованих показників,

можна простежити, чи відбулося погіршення роботи підприємства, а також визначити причини, що його викликали. В такому випадку завданням управління стане усунення факторів, які негативно вплинули на роботу підприємства.

Що стосується методики аналізу ефективності використання оборотних активів в цілому, то розглянувши традиційну та сучасну методики розрахунку показників ефективності використання оборотних активів підприємств АПК[48], пропонуємо здійснювати аналіз оборотних активів сільськогосподарського підприємства, застосовуючи наступну узагальнену схему із загальних та специфічних показників (Додаток Ц). Це необхідно підприємству, оскільки розрахунок специфічних показників ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств враховує сезонні залишки запасів, де сировина та товари надходять нерівномірно а отже, потрібно не лише планувати залишки оборотних активів, але й вміти ними ефективно управляти.

Таким чином, запропоновані вище напрями вдосконалення системи управління та методики аналізу оборотних активів дадуть змогу покращити процес формування та раціонального використання оборотних активів, що в свою чергу матиме позитивний вплив на рівень прибутковості, а отже дасть можливість підприємству розширювати своє виробництво, розвиватися та займати конкурентні позиції на ринку.

Висновки до 3 розділу

Проведені дослідження аналізу оборотних активів підприємства дали змогу сформулювати такі висновки і пропозиції:

1. Незважаючи на значний абсолютний приріст необоротних активів, їх питома вага на кінець періоду зменшилась на 5,52%, а оборотних – на цей процент зросла і склала 41,41%, тобто підприємство перерозподілило свої засоби таким чином, що збільшилась питома вага поточних активів.

2. На досліджуваному підприємстві спостерігається тенденція до збільшення оборотних активів протягом 2014-2018 роках, як у абсолютному так і у відносному вираженні. Так, у 2018 році порівняно з попереднім роком кількість оборотних активів зросла на 80386 тис. грн або на 30,81%.

3. В структурі оборотних активів найбільша питома вага у звітньому періоді припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги - 47,31% та запаси - 44,54%, а найменша питома вага на іншу дебіторську заборгованість, інші оборотні активи та гроші кошти.

4. Ділову активність філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» можна охарактеризувати як нестабільну, оскільки протягом 2014-2018 рр. рр. кількість оборотів оборотних активів, то збільшується то зменшується, це призводить до збільшення або до зменшення тривалості одного обороту. Коефіцієнт оборотності оборотних у 2018 р. склав 5,89, що на 0,33 або 5,31% менше ніж у 2017 р., що характеризується негативно.

5. Платоспроможність підприємства, має незадовільний стан, оскільки підприємство не здатне погасити свої поточні фінансові зобов'язання за рахунок готівкових коштів, хоча коефіцієнт загальної платоспроможності на кінець 2018 р., становить 2,76, що знаходиться в межах нормативного значення.

6. Запропоновано напрями вдосконалення системи управління та методики аналізу оборотних активів, які, на нашу думку, дадуть змогу покращити процес формування та раціонального використання оборотних активів.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Виходячи із мети та завдань, поставлених на початку дослідження, нами було проведено аналіз забезпеченості та ефективності використання оборотних активів на прикладі філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон».

На сьогоднішній день в науковій літературі немає єдиного підходу щодо визначення економічної сутності оборотних активів. Зокрема, використовується досить велика кількість понять, серед яких можна виділити такі: «оборотні кошти», «оборотні активи», «оборотні засоби» та «оборотний капітал». На основі огляду та аналізу літературних джерел, нами було систематизовано та узагальнено підходи до розуміння сутності та розроблено наступне трактування поняття «оборотні активи». Оборотні активи – це активи підприємства, які виражені як у грошовій,

так і у натуральній формі, що обслуговують поточну господарську діяльність підприємства, внаслідок високого рівня ліквідності забезпечують його платоспроможність і повністю споживаються протягом одного операційного циклу.

Узагальнивши найбільш важливі критерії класифікації оборотних активів, що запропоновані вченими-економістами, дозволило нам виокремити ще одну важливу класифікаційну ознаку – відповідно до місця розміщення оборотних активів. Відповідно до цієї ознаки можна виділити оборотні активи, що фактично перебувають на підприємстві та оборотні активи, що перебувають на балансі, проте фактично знаходяться поза межами підприємства.

Аналіз оборотних активів суб'єкта господарювання відіграє надзвичайно важливу роль при оцінці ефективності господарської діяльності підприємства та займає проміжне місце між інформаційним етапом і етапом прийняття рішень, впливаючи на якість прийнятих управлінських рішень.

Сільськогосподарському виробництву належить важливе місце в загальній структурі ВВП України, хоча в 2018 році його величина знизилась на 0,7%, незважаючи на передумови для збільшення обсягів виробництва агарної продукції.

Перспективами розвитку сільського господарства в Україні є:

- проведення змін у ціновій політиці для стабільного функціонування та розвитку сільського господарства, а саме запровадження стабільних цін, які дадуть можливість фермерам реалізовувати свою продукцію;
- утворення у сільському господарстві України більшої кількості кластерів;
- модернізація та оновлення техніко-технологічної бази;
- перегляд та формування правової бази, яка б захищала інтереси виробників сільськогосподарської продукції тощо.

У роботі було досліджено фінансово-економічний стан філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон». Дане підприємство спеціалізується на виробництві та реалізації сільськогосподарської продукції рослинництва та тваринництва.

За аналізований період спостерігається тенденція до збільшення основних показників фінансових результатів діяльності підприємства. Так, чистий прибуток

підприємства збільшився у 2018 році в порівнянні до 2017 року на 40999 тис. грн або на 43,46%. Це свідчить про високу ефективність його діяльності, адаптації підприємства до умов конкуренції та економічної кризи.

Протягом досліджуваного періоду підприємство характеризується як фінансово стійке. Про що свідчить перевищення показників фінансової стійкості своїх нормативних значень.

Крім того, за період, що розглядається спостерігається збільшення показників рентабельності підприємства, що свідчить про зростання ефективності господарської діяльності підприємства. Слід відмітити, що рентабельність оборотних активів, яка характеризує їх відносну прибутковість, у 2018 році склала 44,9% та зросла на 30,4 пункта порівняно з 2014 роком.

Інформаційне забезпечення аналізу оборотних активів включає в себе:

- законодавчі акти, які тісно пов'язані з організацією обліку;
- спеціальну економічну літературу;
- фактографічну інформацію, що формується з облікової, звітної та позаоблікової інформації.

Аналіз забезпеченості підприємства оборотними активами та ефективності їх використання також здійснюється у відповідності з організаційно-інформаційною моделлю, яка містить шість взаємопов'язаних блоків.

Аналіз динаміки оборотних активів свідчить про те, що на данному підприємстві спостерігається тенденція до збільшення оборотних активів протягом 2014-2018 роках, як у абсолютному так і у відносному вираженні: у 2018 році порівняно з попереднім роком кількість оборотних активів зросла на 80386 тис. грн або на 30,81%. На таку динаміку найбільше вплинуло зростання запасів на 22123 тис. грн. або на 17,03% та суми дебіторської заборгованості за продукцію, товари, роботи та послуги на 56885 тис. грн. або на 54,38%. В свою чергу в складі оборотних активів у 2018 році в порівнянні з 2017 роком зменшилась кількість інших оборотних активів на 321 тис. грн. або на 58,26%, дебіторської заборгованості за виданими авансами на 1377 тис. грн або на 19,45%.

Щодо структури оборотних активів то значних змін у показниках питомої

ваги не спостерігається. Найбільша питома вага в оборотних активах підприємства у звітньому періоді припадає на дебіторську заборгованість за товари, роботи, послуги - 47,31% та запаси - 44,54%.

Ділову активність філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» можна охарактеризувати як нестабільну, оскільки протягом 2014-2018 рр. кількість оборотів оборотних активів, то збільшується то зменшується, це призводить до збільшення або до зменшення тривалості одного обороту. У 2015 та 2017 роках відбулося вивільнення оборотних коштів, а у 2016 та 2018 рр. залучення оборотних коштів.

Платоспроможність підприємства, має незадовільний стан, оскільки підприємство не здатне погасити свої поточні фінансові зобов'язання за рахунок готівкових коштів, а це тягне за собою можливі проблеми з готівкою і труднощі в подальшій операційній діяльності. Хоча коефіцієнт загальної платоспроможності на кінець 2018 р., становить 2,76, що знаходиться в межах нормативного значення.

З огляду на це пропонуємо підприємству переглянути управління оборотними активами, щоб уникнути труднощів у підприємницькій діяльності у подальшому, оскільки підприємство має проблеми як із оборотністю, так і з платоспроможністю.

Основними напрямками покращення ефективності використання оборотними активами є:

- скорочення запасів на підприємстві, ліквідація зайвих виробничих запасів;
- вдосконалення технологій виробництва у напрямку зниження енергомісткості і матеріаломісткості виробництва;
- виробниче використання відходів сировини та матеріалів;
- зменшення залишків готової продукції на складі;
- залучення якомога більшого числа споживачів з метою мінімізації ризику несплати дебіторської заборгованості;
- надання покупцям знижок за зменшення строку погашення дебіторської заборгованості;

формування резерву вільних грошових коштів на випадок розширення обсягів виробництва;

– забезпечення прискорення обороту грошових активів тощо.

Що стосується методики аналізу ефективності використання оборотних активів в цілому, то розглянувши традиційну та сучасну методику розрахунку показників ефективності використання оборотних активів підприємств АПК, пропонуємо здійснювати аналіз оборотних активів сільськогосподарського підприємства, застосовуючи узагальнену схему із загальних та специфічних. Це необхідно підприємству, оскільки розрахунок специфічних показників ефективності використання оборотних активів сільськогосподарських підприємств враховує сезонні залишки запасів, де сировина та товари надходять нерівномірно а отже, потрібно не лише планувати залишки оборотних активів, але й вміти ними ефективно управляти.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV (Редакція від 21.10.2019) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/436-15>.
2. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI (Редакція від 20.10.2019) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV (Редакція від 21.10.2019) [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
4. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
5. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.11.2018 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
6. Про затвердження Порядку визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова КМУ від 22.01.1996 №116 (Редакція від 16.12.2011) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/116-96-п>.
7. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Подання фінансової звітності» [Електронний ресурс].– Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
8. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_021.

9. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 7 «Звіт про рух грошових коштів» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_019.
10. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» : наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013 №73 (Редакція від 23.07.2019) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246 (Редакція від 29.10.2019) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>.
12. Положення (Стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237 (Редакція від 29.10.2019) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>.
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 (у редакції наказу Мінфіну від 09.12.2011 №1591). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
14. Про затвердження Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>.
15. Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій: наказ Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств та організацій від 27.06.1997 № 81 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>.
16. Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань: наказ Міністерства фінансів України від 02.09.2014 №879 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1365-14>.
17. Про затвердження Порядку проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей : наказ Міністерства фінансів України від 31.05.1993 № 37-20/248/07-104.[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0069-93>.
18. Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / За заг. ред. Є.В. Мниха. – К.: КНТЕУ, 2005. – 395 с.
19. Білик М. Д. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.Н. Притуляк, Н.Ю. Невмержицька. – К.: КНЕУ, 2007. – 592 с.
20. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень : підручник / М. Т. Білуха. – Київ : АБУ, 2002. – 480 с.

21. Блажевич О.Г. Сущность оборотных активов и повышение эффективности их использования на предприятии / О.Г. Блажевич, В.Д. Мрищук // Научный вестник: Финансы, банки, инвестиции. – 2016. – №1. – С. 27-35.
22. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия : учебник / И. А. Бланк. – К.: Ника-центр, Эльга, 2003. – 448 с.
23. Боди З. Финансы: учебник / З. Боди, Р.Мертон. – М.: Вильямс, 2007. – 592 с.
24. Бурак І.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління оборотними активами суб'єкта підприємницької діяльності / І.О. Бурак, Р.Р. Гиршкан // Молодий вчений. – 2018. – № 5(57). – С. 277-281.
25. Бурачек І.В. Сучасний стан та перспективні напрями розвитку сільського господарства в Україні / І.В. Бурачек, Н.В. Михайленко // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2018. – № 21. – С. 134-137.
26. Гнатенко Є.П. Сучасні методики аналізу дебіторської заборгованості / Є.П. Гнатенко, А.М. Лебедик // Молодий вчений. – листопад, 2016. – № 11(38). – С. 562-565.
27. Демченко Т. А. Оборотні активи та їх відображення в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності / Т. А. Демченко // Актуальні проблеми економіки. – 2007. – № 9. – С. 179-184.
28. Дехтяр Н.А. Оптимізація структури оборотних активів підприємства / Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. – 2018. – №1(12). – С. 289-293.
29. Довга Т. А. Роль та місце аналізу виробничих запасів в системі управління ресурсним потенціалом підприємства / Т.А. Довга // Молодий вчений. – № 5(20). - Частина 1. – травень, 2015 р. – С. 130-134.
30. Донін Є.О. Особливості сучасних підходів щодо специфіки класифікації оборотних активів підприємства / Є.О. Донін // Економіка і організація управління. – 2018. – №1(29). – С. 75-85.
31. Донін Є.О. Політика управління оборотними активами сучасного підприємства / Є.О. Донін // Фінанси, облік, банки. – 2017. – № 1(22). – С. 231-240.
32. Ермасова Н.Б. Финансовый менеджмент: учебник / Н. Б. Ермасова. – М.: Юрайт-Издат, 2007. – 192с.
33. Загородній А.Г. Фінансово-економічний словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк. – К.: Знання, 2007. – 1072 с.
34. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: навч. посіб. / В. М. Івахненко. — К.: Знання-Прес, 2000. — 207 с.
35. Кащенко Н.Б. Удосконалення методики аналізу виробничих запасів підприємства / Н.Б. Кащенко, О.В. Цуканова // Економічна стратегія і перспективи розвитку сфери торгівлі та послуг. – 2011. – № 2. – С. 128-135.
36. Кирейцев Г. Г. Финансовый менеджмент: учеб. пособие / Г. Г. Кирейцев. – К.: ЦУЛ, 2006. – 496 с.
37. Ковалев, В.В. Финансы предприятий: учебник / В.В. Ковалев. – М.: ТК Велби, 2004. – 352 с.

38. Крейнина М.Н. Финансовый менеджмент: учеб. пособие / М. Н. Крейнина. – М.: Дело и сервис, 2008. – 308 с.
39. Купріна Н.М. Особливості аналізу оборотних активів підприємства в сучасних умовах / Н.М. Купріна // Економіка харчової промисловості. – 2018. – № 4. – С. 39-47.
40. Лебедева А.М. Методичні аспекти аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства / А.М. Лебедева // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. – 2015. – № 1. – С. 67-76.
41. Лисьонкова Н.М. Підвищення ефективності управління оборотними активами підприємства / Н.М. Лисьонкова, В.Ю. Захарчук // Приазовський економічний вісник. – 2018. – № 5(10). – С. 354-357.
42. Мазаракі А.А. Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / за ред. А.А. Мазаракі. – 2-ге вид., допов. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 296 с.
43. Мних Є.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник / Є.В. Мних – К.: КНТЕУ, 2008. – 514 с.
44. Мулик Т.О. Напрямки вдосконалення аналізу оборотних активів на сільськогосподарських підприємствах / Т.О. Мулик, Г.В. Єсель, О.П. Панадій // Збірник наукових праць ЧДТУ. – 2010. – № 1(25). – С. 34-37.
45. Насібова О.В. Теоретичні аспекти оптимізації оборотних коштів підприємства / О.В. Насібова, Б.Ю. Придатченко // Економіка і суспільство. – 2018. – № 18. – С. 794-801.
46. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Г.В. Нашкерська. – К.: Центр навчальної літератури, 2004. – 464 с.
47. Носов П.Л. Сучасна класифікація оборотних активів / П.Л. Носов, Г.І. Купалова // Економіка і держава. – 2008. – № 7. – С. 43-46.
48. Оксєленко Н.О. Оборотні активи сільськогосподарських підприємств: теоретичні засади та практичні аспекти / Н.О. Оксєленко // Агросвіт. – 2013. – № 24. – С. 74-79.
49. Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики оборотних активів підприємства / І. В. Олександренко // Бізнесінформ. – 2014. – №2. – С. 277-283.
50. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua.
51. Павленко О.П. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування / О.П. Павленко, Г.Ю. Бурсук // Молодий вчений. – жовтень, 2017. – № 10 (50). – С. 981-984.
52. Пеняк Ю.С. Формування та ефективність використання оборотних засобів сільськогосподарських підприємств: автореф. дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04/ Ю.С. Пеняк; Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. — Х., 2010. — 20 с.
53. Поддєрьогін. А.М. Фінансовий менеджмент: підручник / А.М. Поддєрьогін. — К.: КНЕУ, 2005. — 627 с.

54. Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник / Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін. – Восьме вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2013. – 219 с.
55. Росола У.В. Сучасний стан ринку сільськогосподарської продукції / У.В. Росола // Науковий вісник Мукачівського державного університету. – 2017. – № 2(8). – С. 46-51.
56. Сікора І. А. Облік, економічний аналіз і аудит формування та використання оборотних активів: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук / І.А. Сікора. – Київ, 2006. – 18 с.
57. Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств: навчальний посібник / Р. А. Слав'юк. – Луцьк: Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 2001. – 460 с.
58. Стоянова -Коваль С.С. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації / С.С. Стоянова-Коваль // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. –2016. – №10(2). – С. 100-105.
59. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: навч. посіб. / О. С. Філімоненков. – К.: МАУП, 2004. –328 с.
60. Хохлов М.П. Поняття оборотних активів підприємства / М.П. Хохлов, О.Д. Щербань // Економіка та управління підприємствами. – 2019. – № 31. – С. 409-414.
61. Чухно І.С. Визначення економічної сутності поняття «оборотні активи підприємства» / І.С. Чухно // Регіональна економіка. – 2014. – № 6. – С. 62-69.
62. Шурпенкова Р.К. Сутність та основи організації аналізу оборотних коштів / Р.К. Шурпенкова, О.Й. Іваньчук // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3(7). – С. 150-154.
63. Янковська В.В. Економічна сутність оборотних активів підприємства / В. В. Янковська // Міжнародний збірник наукових праць. – 2017. – № 1(16). – С. 347-350.

ДОДАТКИ

Додаток А

Трактування сутності економічної категорії «оборотні активи» вченими-науковцями

№ п/п	Автор	Визначення
1	Слав'юк Р.А. [57, с. 4]	Оборотні активи - це ресурси, які належать підприємству і які напевно буде перетворено на гроші чи використано іншим чином протягом року з дати складання бухгалтерського балансу.
2	Нашкерська Г.В. [46, с.317]	Оборотні активи - це грошові кошти, що вкладені для створення оборотних виробничих фондів та фондів обігу з метою забезпечення безперервного процесу виробництва і реалізації продукції.
3	Демченко Т. А. [27, с.179]	Оборотні активи - сукупність оборотних фондів і фондів обігу, які використовуються для фінансування поточної господарської діяльності і виражені в грошовій формі.
4	Ковальов В. В. [37, с. 256]	Оборотні активи – активи, що споживаються у ході виробничого процесу протягом року або звичайного операційного циклу, що перевищує 12 міс. через специфіку технологічного виробництва, і тому такі, що повністю переносять свою вартість виготовленої продукції.
5	Бланк І. О. [22, с.162]	Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, що забезпечують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства та, що повністю споживаються у процесі одного виробничо-комерційного циклу.
6	Єрмасова Н. Б. [32, с.78]	Оборотні активи – засоби, інвестовані підприємством в поточні операції під час кожного операційного циклу.
7	Зві Боді, Роберт Мертон [23, с. 114]	Оборотні активи – суми грошових коштів компанії та всі інші статті балансу, які протягом року передбачається перетворити в гроші.

8	Крейніна М. Н. [38, с. 35]	Оборотні активи – це мобільна частина майна підприємства, тобто вся вартість тих оборотних активів, які при нормальних умовах роботи протягом року (або навіть коротшого періоду) перетворюються в грошові кошти в результаті отримання виручки від реалізації, обігу цінних паперів і т.д.
9	Загородній А.Г. [33, с. 177]	Оборотні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують поточний господарський процес і повністю споживаються впродовж одного операційного(виробничо-комерційного) циклу.
10	Білик М. Д. [19,с. 161]	Оборотні активи – група мобільних активів із періодом використання до одного року, що безпосередньо обслуговують операційну діяльність підприємства і внаслідок високого рівня їх ліквідності мають забезпечувати його платоспроможність за поточними фінансовими зобов'язаннями.
11	Кірейцев Г. Г. [36, с. 106]	Оборотні активи – це сукупність коштів, авансованих в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервності процесу виробництва та реалізації продукції.
12	Філімоненков О.С. [59, с. 229]	Оборотні активи – сукупність матеріально-речовинних цінностей і грошових коштів, які беруть участь у створенні продукту, цілком споживаються у виробничому процесі і повністю переносять свою вартість на виробничий продукт упродовж операційного циклу або 12 місяців з дати балансу.

Додаток Б

Класифікація оборотних активів за різними авторами

Класифікаційні ознаки та види оборотних активів	Янковська В.В.[63]	Івахненко В.М.[34]	Поддєрьогін А.М.[54]	Донін Є.О.[30]	Сікора І.А.[56]	Носов П.Л.[47]	Кірейцев Г.Г.[36]	Бланк І.А.[22]	Чухно І.С.[61]
1.Залежно від участі в кругообігу: - оборотні активи у сфері виробництва - оборотні активи у сфері обігу.	+	+	+	+		+	+	+	+
2.За характером фінансових джерел формування: - валові оборотні активи; - чисті оборотні активи; - власні оборотні активи.	+	+		+	+	+	+		+
3.За періодом функціонування: - постійна частина оборотних активів; - змінна частина оборотних активів.	+					+		+	+

4.Залежно від методів планування та регулювання: - нормовані; - ненормовані.		+	+			+	+		+
5.За видами розрізняють: - запаси сировини, матеріалів, напівфабрикатів - запаси готової продукції - дебіторська заборгованість - грошові кошти та інші.	+	+	+	+	+	+	+	+	+
6.За часом перебування в кругообігу: - початкові; - функціональні; - накопичені.									+
7.За ступенем ліквідності: - абсолютно ліквідні; - швидколіквідні; - малоліквідні.					+	+			+
8.За формою функціонування: - монетарна форма; - речова форма.						+			+

Продовження додатку Б

9.За ризиком вкладених оборотних активів: - оборотні активи з високим ризиком вкладення; - оборотні активи з середнім ризиком вкладення; - оборотні активи з мінімальним ризиком вкладення.					+	+			+
10.За ступенем захищеності від інфляції: - оборотні активи, що не піддаються інфляційним втратам; - оборотні активи, що піддаються інфляційним втратам.					+	+			+

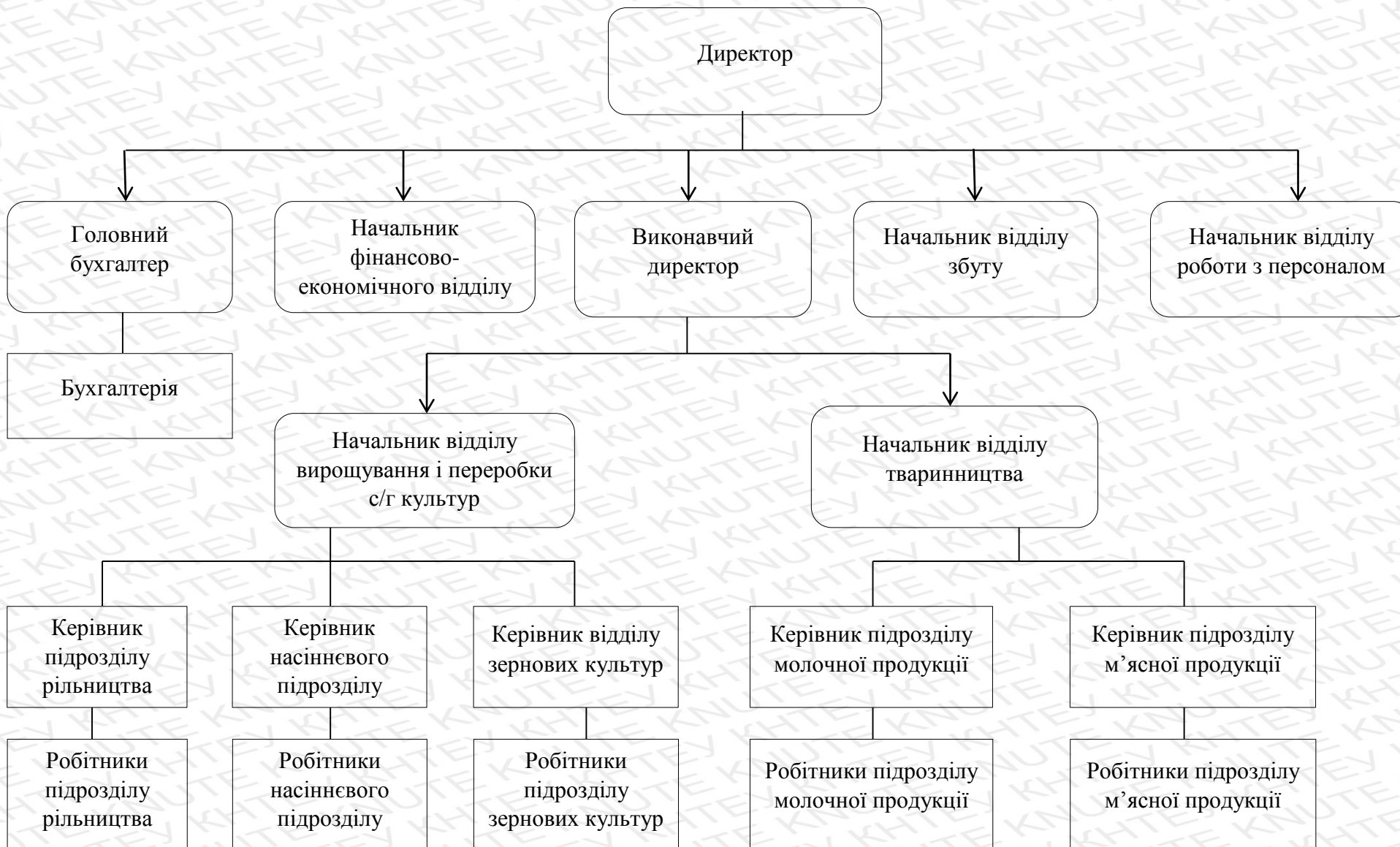
Додаток В

Основні підходи до визначення ролі та значення аналізу формування та використання оборотних активів

№ з/п	Автор	Визначення ролі та значення аналізу формування та використання оборотних активів
1	Олександренко І.В.[49, с.279]	Ефективність використання оборотних активів забезпечує підприємство належний майновий та фінансовий стан. Факторний аналіз показника оборотності оборотних активів дає можливість конкретизувати висновки щодо впливу чинників на зміну ділової активності підприємства.
2	Купріна Н.М. [39, с.41]	Аналіз оборотних активів є важливим інструментом для забезпечення управління оборотними активами підприємства, що залежить від економічної політики підприємства, яка через свої складові –маркетингову, інвестиційну, цінову та фінансову політики визначає джерела формування оборотних активів, забезпечує раціоналізацію їх обороту та оптимізацію структури джерел фінансування.
3	Шурпенкова Р. К., Іваньчук О. Й. [62, с.153]	Ефективність організації та управління оборотними коштами залежить від рівня організаційності процесів аналізу оборотних коштів підприємства в попередньому періоді, планування оборотних коштів, контролю за виконанням планів та прийняттям управлінських рішень щодо підвищення ефективності використання оборотних коштів.
4	Лебедева А.М. [40, с.74]	Ефективність використання оборотних активів – це неодмінна умова існування підприємства в умовах конкурентної боротьби. Значною мірою вона залежить від досконалості методики аналізу

		ефективності їх використання, що дозволяє поліпшити якість управлінських рішень не тільки стосовно підвищення ефективності використання оборотних активів, а й ефективності діяльності підприємства в цілому.
5	Павленко О.П., Бурсук Г.Ю. [51, с.982]	Формування, управління й аналіз оборотних активів – важливий напрям підвищення фінансового стану сільськогосподарських підприємств. Встановлення оптимального співвідношення джерел формування оборотних коштів у сфері виробництва та обігу має важливе значення для забезпечення грошовими коштами, виконання виробничої програми, а також є одним з основних чинників підвищення ефективності використання оборотних коштів.

Організаційна структура управління філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон»

Фінансова звітність філія «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон»

Таблиця Д.1

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2014 рік

<i>Актив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	623	602
первісна вартість	1001	2268	2451
накопичена амортизація	1002	1645	1849
Незавершені капітальні інвестиції	1005	9301	10902
Основні засоби:	1010	241576	264647
первісна вартість	1011	336782	373343
Знос	1012	95206	108696
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
Знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	2904	3174
Усього за розділом I	1095	254451	279372
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	63349	70848
Виробничі запаси	1101	21951	25743
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	32785	35259
Товари	1104	8613	9846
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0

Продовження табл. Д.1

1	2	3	4
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	61234	69247
Дебіторська заборгованість за розрахунками:	1130	3842	4463
за виданими авансами			
з бюджетом	1135	5080	8345
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	65	74
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2712	2756
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	2712	2756
Витрати майбутніх періодів	1170	244	300
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:	1181	0	0
резервах довгострокових зобов'язань			
резервах збитків або резервах належних виплат			
резервах незароблених премій			
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	415	357
Усього за розділом II	1195	136941	156390
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	391392	435762

Продовження табл. Д.1

<i>Пасив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	305283	344806
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	310624	350147
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5002	5883
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	4891	4727
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	9893	10610
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	39835	28568
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:			
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	20907	25745

Продовження табл. Д.1

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
за розрахунками з бюджетом	1620	736	328
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	588	616
за розрахунками з оплати праці	1630	2205	2104
за одержаними авансами	1635	0	1605
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	6211	7256
Доходи майбутніх періодів	1665	393	393
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	0	8387
Усього за розділом III	1695	70875	75005
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	391392	435762

Таблиця Д.2

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2015 рік

<i>Актив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	602	521
первісна вартість	1001	2451	2560
накопичена амортизація	1002	1849	2039
Незавершені капітальні інвестиції	1005	10902	7795
Основні засоби:	1010	264647	296264
первісна вартість	1011	373343	444926
Знос	1012	108696	148662
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
Знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	73	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	3174	2847
Усього за розділом I	1095	279372	307474
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	70848	79304
Виробничі запаси	1101	25743	29699
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	35259	37895
Товари	1104	9846	11710
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	69247	74981

Продовження табл. Д.2

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4463	4182
з бюджетом	1135	8345	10853
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	8041
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	74	56
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2756	7782
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	2756	7782
Витрати майбутніх періодів	1170	300	228
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	357	592
Усього за розділом II	1195	156390	177978
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	435762	485452

Продовження табл. Д.2

<i>Пасив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	344806	393377
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	350147	398718
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5883	5265
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	4727	2038
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	10610	7303
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	28568	31130
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:			
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	25745	28188

Продовження табл. Д.2

1	2	3	4
за розрахунками з бюджетом	1620	328	917
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	0
за розрахунками зі страхування	1625	616	740
за розрахунками з оплати праці	1630	2104	2043
за одержаними авансами	1635	1605	5
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	7256	8827
Доходи майбутніх періодів	1665	393	393
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	8387	7188
Усього за розділом III	1695	75005	79431
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	435762	485452

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2016 рік

<i>Актив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	521	526
первісна вартість	1001	2560	2853
накопичена амортизація	1002	2039	2327
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7795	57598
Основні засоби:	1010	296264	300187
первісна вартість	1011	444926	498040
Знос	1012	148662	197853
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
Знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	2214
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	2847	7213
Усього за розділом I	1095	307474	367785
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	79304	110371
Виробничі запаси	1101	29699	44041
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	37895	45473
Товари	1104	11710	20857
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховання	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	74981	99253

Продовження табл. Д.3

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4182	4871
з бюджетом	1135	10853	12445
у тому числі з податку на прибуток	1136	8041	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	56	143
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	7782	2580
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	7782	2580
Витрати майбутніх періодів	1170	228	255
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	592	1156
Усього за розділом II	1195	177978	231074
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	485452	598859

Продовження табл. Д.3

<i>Пасив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	393377	464955
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	398718	470296
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	5265	0
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	2038	1646
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	7303	1646
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	31130	72793
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:			
за довгостроковими зобов'язаннями	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	28188	35570

Продовження табл. Д.3

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
за розрахунками з бюджетом	1620	917	3325
за у тому числі з податку на прибуток	1621	0	2830
за розрахунками зі страхування	1625	740	993
за розрахунками з оплати праці	1630	2043	2302
за одержаними авансами	1635	5	1648
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	8827	8931
Доходи майбутніх періодів	1665	393	393
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	7188	962
Усього за розділом III	1695	79431	126917
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	485452	598859

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2017 рік

<i>Актив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	526	360
первісна вартість	1001	2853	3016
накопичена амортизація	1002	2327	2656
Незавершені капітальні інвестиції	1005	57598	37448
Основні засоби:	1010	300187	371055
первісна вартість	1011	498040	633794
знос	1012	197853	262739
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0	0
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	2214	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	7213	13515
Усього за розділом I	1095	367785	422425
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	110371	129892
Виробничі запаси	1101	44041	43040
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	45473	58094
Товари	1104	20857	28758
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	99253	104599

Продовження табл. Д.4

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	4871	7081
з бюджетом	1135	12445	13291
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	0
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	143	42
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	2580	5207
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	2580	5207
Витрати майбутніх періодів	1170	255	271
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	1156	551
Усього за розділом II	1195	231074	260934
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	598859	683359

Продовження табл. Д.4

<i>Пасив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	0	0
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	464955	559291
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	470296	564632
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0	522
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	0	0
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	1646	1253
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1646	1775
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	72793	48066
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за товари, роботи, послуги	1615	35570	47450

Продовження табл. Д.4

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
за розрахунками з бюджетом	1620	3325	7106
за у тому числі з податку на прибуток	1621	2830	6608
за розрахунками зі страхування	1625	993	904
за розрахунками з оплати праці	1630	2302	2499
за одержаними авансами	1635	1648	1777
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	8931	6316
Доходи майбутніх періодів	1665	393	393
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	962	2441
Усього за розділом III	1695	126917	116952
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	598859	683359

Баланс (Звіт про фінансовий стан) за 2018 рік

<i>Актив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітного періоду</i>	<i>На кінець звітного періоду</i>
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи:	1000	360	286
первісна вартість	1001	3016	3223
накопичена амортизація	1002	2656	2937
Незавершені капітальні інвестиції	1005	37448	40341
Основні засоби:	1010	371055	426317
первісна вартість	1011	633794	746589
Знос	1012	262739	320272
Інвестиційна нерухомість:	1015	0	0
первісна вартість	1016	0	0
Знос	1017	0	0
Довгострокові біологічні активи:	1020	0	0
первісна вартість	1021	0	0
накопичена амортизація	1022	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:	1030	0	0
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств			
інші фінансові інвестиції	1035	47	47
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0	0
Відстрочені податкові активи	1045	0	0
Гудвіл	1050	0	0
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0	0
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0	0
Інші необоротні активи	1090	13515	15952
Усього за розділом I	1095	422425	482943
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	129892	152015
Виробничі запаси	1101	43040	58766
Незавершене виробництво	1102	0	0
Готова продукція	1103	58094	69749
Товари	1104	28758	23500
Поточні біологічні активи	1110	0	0
Депозити перестраховування	1115	0	0
Векселі одержані	1120	0	0
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	104599	161484

Продовження табл. Д.5

1	2	3	4
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	7081	5704
з бюджетом	1135	13291	15910
у тому числі з податку на прибуток	1136	0	9726
з нарахованих доходів	1140	0	0
із внутрішніх розрахунків	1145	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	42	42
Поточні фінансові інвестиції	1160	0	0
Гроші та їх еквіваленти	1165	5207	5496
Готівка	1166	0	0
Рахунки в банках	1167	5207	5496
Витрати майбутніх періодів	1170	271	439
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0	0
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	0	0
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0	0
резервах незароблених премій	1183	0	0
інших страхових резервах	1184	0	0
Інші оборотні активи	1190	551	230
Усього за розділом II	1195	260934	341320
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0	0
Баланс	1300	683359	824263

Продовження табл. Д.5

<i>Пасив</i>	<i>Код рядка</i>	<i>На початок звітнього періоду</i>	<i>На кінець звітнього періоду</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	5341	5341
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0	0
Капітал у дооцінках	1405	0	0
Додатковий капітал	1410	31140	31140
Емісійний дохід	1411	0	0
Накопичені курсові різниці	1412	0	0
Резервний капітал	1415	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	559291	694506
Неоплачений капітал	1425	0	0
Вилучений капітал	1430	0	0
Інші резерви	1435	0	0
Усього за розділом I	1495	564632	699847
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	522	25
Пенсійні зобов'язання	1505	0	0
Довгострокові кредити банків	1510	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	1515	0	0
Довгострокові забезпечення	1520	1253	860
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0	0
Цільове фінансування	1525	0	0
Благодійна допомога	1526	0	0
Страхові резерви, у тому числі:	1530	0	0
резерв довгострокових зобов'язань; (на початок звітнього періоду)	1531	0	0
резерв збитків або резерв належних виплат; (на початок звітнього періоду)	1532	0	0
резерв незароблених премій; (на початок звітнього періоду)	1533	0	0
інші страхові резерви; (на початок звітнього періоду)	1534	0	0
Інвестиційні контракти;	1535	0	0
Призовий фонд	1540	0	0
Резерв на виплату джек-поту	1545	0	0
Усього за розділом II	1595	1775	885
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	48066	55792
Векселі видані	1605	0	0
Поточна кредиторська заборгованість:	1610	0	0
за довгостроковими зобов'язаннями			

Продовження табл. Д.5

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
за товари, роботи, послуги	1615	47450	52189
за розрахунками з бюджетом	1620	7106	819
за у тому числі з податку на прибуток	1621	6608	0
за розрахунками зі страхування	1625	904	495
за розрахунками з оплати праці	1630	2499	2389
за одержаними авансами	1635	1777	318
за розрахунками з учасниками	1640	0	0
із внутрішніх розрахунків	1645	0	0
за страховою діяльністю	1650	0	0
Поточні забезпечення	1660	6316	7422
Доходи майбутніх періодів	1665	393	393
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0	0
Інші поточні зобов'язання	1690	2441	3714
Усього за розділом III	1695	116952	123531
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0	0
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0	0
Баланс	1900	683359	824263

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2014 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
<i>Стаття</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	851158	735677
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(680636)	(578340)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	170522	157337
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1703	1618
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Адміністративні витрати	2130	(23497)	(21539)
Витрати на збут	2150	(98591)	(90267)
Інші операційні витрати	2180	(3530)	(3340)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	46607	43809
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження табл. Д.6

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Інші фінансові доходи	2220	859	537
Інші доходи	2240	394	394
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(15352)	(15889)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(1523)	(1365)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	30985	27486
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	9683	7010
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	21302	20476
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	(0)	(0)
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	21302	20476
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	513110	489657
Витрати на оплату праці	2505	67142	61423
Відрахування на соціальні заходи	2510	22951	17908
Амортизація	2515	46242	38099
Інші операційні витрати	2520	127330	121782
Разом	2550	776775	765104

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2015 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
<i>Стаття</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1003350	851158
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(746222)	(680636)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	257128	170522
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1976	1703
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(31295)	(23497)
Витрати на збут	2150	(143731)	(98591)
Інші операційні витрати	2180	(3914)	(3530)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	80164	46607
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження табл. Д.7

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Інші фінансові доходи	2220	2523	859
Інші доходи	2240	393	394
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(15983)	(15352)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(5282)	(1523)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	61815	30985
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(0)	(8268)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	13244	9683
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	48571	21302
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	48571	21302
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	645843	513110
Витрати на оплату праці	2505	75715	67142
Відрахування на соціальні заходи	2510	25730	22951
Амортизація	2515	59433	46242
Інші операційні витрати	2520	130008	127330
Разом	2550	936729	776775

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2016 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1186576	1003350
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(901391)	(746222)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	285185	257128
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	1965	1976
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(30729)	(31295)
Витрати на збут	2150	(149803)	(143731)
Інші операційні витрати	2180	(8373)	(3914)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	98245	80164
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження табл. Д.8

1	2	3	4
Інші фінансові доходи	2220	53	2523
Інші доходи	2240	393	393
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(8848)	(15983)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(8499)	(5282)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	81344	61815
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	9766	13244
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	71578	48571
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	71578	48571
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	880922	645843
Витрати на оплату праці	2505	86581	75715
Відрахування на соціальні заходи	2510	25199	25730
Амортизація	2515	74080	59433
Інші операційні витрати	2520	175611	130008
Разом	2550	1242393	936729

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2017 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1529184	1186576
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховування	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1161766)	(901391)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	367418	285185
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	3604	1965
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(30942)	(30729)
Витрати на збут	2150	(194257)	(149803)
Інші операційні витрати	2180	(12193)	(8373)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	133630	98245
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	1529184	1186576
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження табл. Д.9

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Інші фінансові доходи	2220	324	53
Інші доходи	2240	851	393
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(12411)	(8848)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(2170)	(8499)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	120224	81344
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	25888	9766
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	94336	71578
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	94336	71578
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	1084108	880922
Витрати на оплату праці	2505	108638	86581
Відрахування на соціальні заходи	2510	20555	25199
Амортизація	2515	86934	74080
Інші операційні витрати	2520	205375	175611
Разом	2550	1505610	1242393

Таблиця Д.10

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) за 2018 рік

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ			
<i>Стаття</i>	<i>Код рядка</i>	<i>За звітний період</i>	<i>За аналогічний період попереднього року</i>
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	1774311	1529184
Чисті зароблені страхові премії	2010	0	0
Премії підписані, валова сума	2011	0	0
Премії, передані у перестраховання	2012	0	0
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0	0
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0	0
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(1326228)	(1161766)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0	0
Валовий: прибуток	2090	448083	367418
Валовий: збиток	2095	0	0
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0	0
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0	0
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	7235	3604
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0	0
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0	0
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0	0
Адміністративні витрати	2130	(39105)	(30942)
Витрати на збут	2150	(230790)	(194257)
Інші операційні витрати	2180	(9341)	(12193)
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0	0
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0	0
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	176082	133630
Фінансовий результат від операційної діяльності: збиток	2195	0	0
Дохід від участі в капіталі	2200	0	0

Продовження табл. Д.10

1	2	3	4
Інші фінансові доходи	2220	160	324
Інші доходи	2240	8654	851
Дохід від благодійної допомоги	2241	0	0
Фінансові витрати	2250	(17230)	(12411)
Втрати від участі в капіталі	2255	0	0
Інші витрати	2270	(3293)	(2170)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0	0
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	164373	120224
Фінансовий результат до оподаткування: збиток	2295	0	0
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(0)	(0)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0	0
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	29038	25888
Чистий фінансовий результат: збиток	2355	135335	94336
II. СУКУПНИЙ ДОХІД			
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	0	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	0	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	0	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	135335	94336
III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ			
Матеріальні затрати	2500	1101438	1084108
Витрати на оплату праці	2505	117491	108638
Відрахування на соціальні заходи	2510	21453	20555
Амортизація	2515	94245	86934
Інші операційні витрати	2520	233379	205375
Разом	2550	1571006	1505610

Динаміка активів та пасивів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр. (тис. грн.)

Назва показника	Роки					Відхилення							
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014		2016/2015		2017/2016		2018/2017	
						абсол., тис.грн	відно- сне,%	абсол., тис.грн	відно- сне,%	абсол., тис.грн	відно- сне,%	абсол., тис.грн	відно- сне,%
I. Необоротні активи	279372	307474	367785	422425	482943	28102	10,06	60311	19,61	54640	14,86	605,18	14,33
Нематеріальні активи:	602	521	526	360	286	-81	-13,46	5	0,96	-166	-31,56	-74	-20,56
первісна вартість	2451	2560	2853	3016	3223	109	4,45	293	11,45	163	5,71	207	6,86
накопичена амортизація	1849	2039	2327	2656	2937	190	10,28	288	14,12	329	14,14	281	10,58
Незавершені капітальні інвестиції	10902	7795	57598	37448	40341	-3107	-28,50	49803	638,91	-20150	-34,98	2893	7,73
Основні засоби:	264647	296264	300187	371055	426317	31617	11,95	3923	1,32	70868	23,61	55262	14,89
первісна вартість	373343	444926	498040	633794	746589	71583	19,17	53114	11,94	135754	27,26	112795	17,80
знос	108696	148662	197853	262739	320272	39966	36,77	49191	33,09	64886	32,80	57533	21,90
Інші фінансові інвестиції	47	47	47	47	47	0	0	0	0	0	0	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0	2214	0	0	0	0	2214	0	-2214	-100,0	0	0
Інші необоротні активи	3174	2847	7213	13515	15952	-327	-10,30	4366	153,35	6302	87,37	2437	18,03
II. Оборотні активи	156390	177978	231074	260934	341320	21588	13,80	53096	29,83	29860	12,92	80386	30,81
Запаси	70 848	79304	110371	129892	152015	8456	11,94	31067	39,17	19521	17,69	22123	17,03
Виробничі запаси	25743	29699	44041	43040	58766	3956	15,37	14342	48,29	-1001	-2,27	15726	36,54
Готова продукція	35259	37895	45473	58094	69749	2636	7,48	7578	20,00	12621	27,75	11655	20,06
Товари	9846	11710	20857	28758	23500	1864	18,93	9147	78,11	7901	37,88	-5258	-18,28
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	69247	74981	99253	104599	161484	5734	8,28	24272	32,37	5346	5,39	56885	54,38
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	4463	4182	4871	7081	5704	-281	-6,30	689	16,48	2210	45,37	-1377	-19,45
з бюджетом	0	8041	0	0	9726	8041	0	-8041	-100,0	0	0	9726	0
у тому числі з податку на прибуток	74	56	143	42	42	-18	-24,32	87	155,36	-101	-70,63	0	0

Продовження додатку Е

Інша поточна дебіторська заборгованість	2756	7782	2580	5207	5496	5026	182,37	-5202	-66,85	2627	101,82	289	5,55
Гроші та їх еквіваленти	300	228	255	271	439	-72	-24,00	27	11,84	16	6,27	168	61,99
Витрати майбутніх періодів	8345	10853	12445	13291	15910	2508	30,05	1592	14,67	846	6,80	2619	19,71
Інші оборотні активи	357	592	1156	551	230	235	65,83	564	95,27	-605	-52,34	-321	-58,26
АКТИВ, всього	435762	485452	598859	683359	824263	49690	11,40	11340 7	23,36	84500	14,11	140904	20,62
I. Власний капітал	350147	398718	470296	564632	699847	48571	13,87	71578	17,95	94336	20,06	135215	23,95
Зареєстрований капітал	5341	5341	5341	5341	5341	0	0	0	0	0	0	0	0
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	344806	393377	464955	559291	694506	48571	14,09	71578	18,20	94336	20,29	135215	24,18
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	10610	7303	1646	1775	885	-3307	-31,17	-5657	-77,46	129	7,84	-890	-50,14
Відстрочені податкові зобов'язання	5883	5265	0	522	25	-618	-10,50	-5265	-100,0	522	0	0	0
Цільове фінансування	4727	2038	1646	1253	860	-2689	-56,89	-392	-19,23	-393	-23,88	-393	-31,36
III. Поточні зобов'язання і забезпечення	75005	79431	126917	116952	123531	4426	5,90	47486	59,78	-9965	-7,85	6579	5,63
Короткострокові кредити банків	28568	31130	72793	48066	55792	2562	8,97	41663	133,84	-24727	-33,97	7726	16,07
Поточна кредиторська заборгованість за: товари, роботи, послуги	25745	28188	35570	47450	52189	2443	9,49	7382	26,19	11880	33,40	4739	9,99
розрахунками з бюджетом	328	917	3325	7106	819	589	179,57	2408	262,60	3781	113,71	-6287	-88,47
у тому числі з податку на прибуток	0	0	2830	6608	0	0	0	2830	0	3778	133,50	-6608	-100,0
розрахунками зі страхування	616	740	993	904	495	124	20,13	253	34,19	-89	-8,96	-409	-45,24
розрахунками з оплати праці за одержаними авансами	2104	2043	2302	2499	2389	-61	-2,90	259	12,68	197	8,56	-110	-4,40
Поточні забезпечення	1608	5	1648	1777	318	-1603	-99,69	1643	32860	129	7,83	-1459	-82,10
Доходи майбутніх періодів	7256	8827	8931	6316	7422	1571	21,65	104	1,18	-2615	-29,28	1106	17,51
Інші поточні зобов'язання	393	393	393	393	393	0	0	0	0	0	0	0	0
ПАСИВ, всього	8387	7188	962	2441	3714	-1199	-14,30	-6226	-86,62	1479	153,74	1273	52,15
	435762	485452	598859	683359	824263	49690	11,40	11340 7	23,36	84500	14,11	140904	20,62

Динаміка фінансових результатів діяльності філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр. (тис. грн.)

Назва показника	Роки					Відхилення							
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014		2016/2015		2017/2016		2018/2017	
						абсол., тис.грн	відно-сне,%	абсол., тис.грн	відно-сне,%	абсол., тис.грн	відно-сне,%	абсол., тис.грн	відно-сне,%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	851158	1003350	1186576	1529184	1774311	152192	17,88	183226	18,26	342608	28,87	245127	16,03
Собівартість реалізованої продукції	680636	746222	901391	1161766	1326228	65586	9,64	155169	20,79	260375	28,89	164462	14,16
Валовий прибуток	170522	257128	285185	367418	448083	86606	50,79	28057	10,91	82233	28,83	80665	21,95
Інші операційні доходи	1703	1976	1965	3604	7235	273	16,03	-11	-0,56	1639	83,41	3631	100,75
Адміністративні витрати	23497	31295	30729	30942	39105	7798	33,19	-566	-1,81	213	0,69	8163	26,38
Витрати на збут	98591	143731	149803	194257	230790	45140	45,79	6072	4,22	44454	29,67	36533	18,81
Інші операційні витрати	3530	3914	8373	12193	9341	384	10,88	4459	113,92	3820	45,62	-2852	-23,39
Фінансові результати від операційної діяльності	46607	80164	98245	133630	176082	33557	72,00	18081	22,56	35385	36,02	42452	31,77
Інші фінансові доходи	859	2523	53	324	160	1664	193,71	-2470	-97,90	271	511,32	-164	-50,62
Інші доходи	394	393	393	851	8654	-1	-0,25	0	0	458	116,54	7803	916,92
Фінансові витрати	15352	15983	8848	12411	17230	631	4,11	-7135	-44,64	3563	40,27	4819	38,83
Інші витрати	1523	5282	8499	2170	3293	3759	246,82	3217	60,90	-6329	-74,47	1123	51,75
Фінансові результати діяльності до оподаткування	30985	61815	81344	120224	164373	30830	99,50	19529	31,59	38880	47,80	44149	36,72
Податок на прибуток	9683	13244	9766	25888	29038	3561	36,78	-3478	-26,26	16122	165,08	3150	12,17
Чистий прибуток	21302	48571	71578	94336	135335	27269	128,01	23007	47,37	22758	31,79	40999	43,46

Додаток 3

Динаміка показників фінансової стійкості філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Показники	Нормат знач.	Роки					Відхилення								Відхил. 2018/ нормат. знач.
		2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014		2016/2015		2017/2016		2018/2017		
							абсол., тис.грн	відно-сне,%	абсол., тис.грн	відно-сне,%	абсол., тис.грн	відно-сне,%	абсол., тис.грн	відно-сне,%	
Коефіцієнт автономії	>0,5	0,80	0,82	0,79	0,83	0,85	0,02	2,50	-0,03	-3,66	0,04	5,06	0,02	2,41	0,35
Коефіцієнт фінансової заборгованості	<0,5	0,20	0,18	0,21	0,17	0,15	-0,02	-10,00	0,03	16,67	-0,04	-19,05	-0,02	-11,76	-0,35
Коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів	<1	0,24	0,22	0,27	0,21	0,18	-0,02	-8,33	0,05	22,73	-0,06	-22,22	-0,03	-14,29	-0,82
Коефіцієнт забезпечення власними коштами	>1	4,09	4,59	3,66	4,76	5,63	0,5	12,22	-0,93	-20,26	1,1	30,05	0,87	18,28	4,63
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	>0,1	0,23	0,25	0,22	0,26	0,31	0,02	8,70	-0,03	-12,00	0,04	18,18	0,05	19,23	0,21
Коефіцієнт співвідношення власних оборотних активів і загального обсягу оборотних активів	0,5-0,6	0,52	0,55	0,45	0,55	0,64	0,03	5,77	-0,1	-18,18	0,1	22,22	0,09	16,36	0,04
Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,25-0,3	0,61	0,61	0,50	0,54	0,52	0	0	-0,11	-18,03	0,04	8,00	-0,02	-3,70	0,22
Коефіцієнт нарахування амортизації	-	0,29	0,34	0,40	0,42	0,43	0,05	17,24	0,06	17,65	0,02	5,00	0,01	2,38	-

Додаток К

Динаміка показників рентабельності філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр. (%)

Показники	Нормативне значення	Роки					Відхилення			
		2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014 (+, -), пункт	2016/2015 (+, -), пункт	2017/2016 (+, -), пункт	2018/2017 (+, -), пункт
Операційна рентабельність	> 0 збільшення	5,5	7,9	8,3	8,7	9,9	2,4	0,4	0,4	1,2
Загальна рентабельність	> 0 збільшення	3,6	6,2	6,9	7,9	9,3	2,6	0,7	1	1,4
Чиста рентабельність	> 0 збільшення	2,5	4,8	6,0	6,2	7,6	2,3	1,2	0,2	1,4
Рентабельність виробничих витрат	> 0 збільшення	3,1	6,5	7,9	8,1	10,2	3,4	1,4	0,2	2,1
Рентабельність загальних витрат	> 0 збільшення	2,3	5,1	6,7	6,7	8,3	2,8	1,6	0	1,6
Рентабельність власного капіталу	> 0 збільшення	6,3	12,9	16,5	18,2	21,4	6,6	3,6	1,7	3,2
Рентабельність активів	> 0 збільшення	5,1	10,5	13,2	14,7	17,9	5,4	2,7	1,5	3,2
Рентабельність виробничого потенціалу	> 0 збільшення	6,5	13,7	18,2	19,8	25,1	7,2	4,5	1,6	5,3
Рентабельність оборотних активів	> 0 збільшення	14,5	29,1	34,9	38,3	44,9	14,6	5,8	3,4	6,6

Характеристика чинної нормативно - правової бази з теми дослідження

№ з/п	Нормативний документ	Питання, що розкривають окремі аспекти теми дипломної роботи
1	Господарський кодекс України[1]	Визначає поняття майна підприємства, в тому числі й виробничих запасів, джерел їх формування тощо.
2	Податковий кодекс України[2]	Визначає податковий облік запасів, а також відображення операцій із запасами у податковій звітності, правила обліку запасів.
3	Цивільний кодекс України[3]	Регулює майнові відносини щодо виробничих запасів
4	Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність»[4]	Визначає порядок організації та проведення аудиту запасів, грошових коштів та результатів інвентаризації.
5	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»[5]	Визначає порядок ведення бухгалтерського обліку, складання, подання фінансової звітності.
6	Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку(П(С)БО) 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»[10]	Визначає мету, склад та принципи підготовки фінансової звітності та вимоги до визнання і розкриття її елементів, в тому числі оборотних активів
7	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку(П(С)БО) 9 «Запаси»[11]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про запаси і розкриття її у фінансовій звітності.
8	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»[12]	Визначає методологічні засади формування у бухгалтерському обліку інформації про дебіторську заборгованість та її розкриття у фінансовій звітності.
9	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку(МСБО) 2 «Запаси»[8]	Стандарт надає рекомендації щодо визначення собівартості та подальшого визнання витрат, включаючи будь-яке часткове списання до чистої вартості реалізації. Він також надає рекомендації щодо формул собівартості, що застосовуються для визначення собівартості запасів.
10	Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку(МСБО) 7 «Звіт про рух грошових коштів»[9]	Визначає вимог до надання інформації про минулі зміни грошових коштів суб'єкта господарювання та їх еквівалентів за допомогою звіту про рух грошових коштів, який розмежує грошові потоки протягом періоду від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності.
11	Наказ Агентства з питань запобігання банкрутства підприємств та організацій «Про затвердження Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану підприємств та організацій»[15]	Визначає методикку розрахунку основних фінансово-економічних показників підприємств, а також наводиться порядок аналізу власних оборотних засобів

Продовження додатку Л

12	Наказ Мінфіну України «Про затвердження Положення про інвентаризацію активів та зобов'язань»[16]	Визначає порядок проведення інвентаризації активів і зобов'язань та оформлення її результатів.
13	Постанова Кабінету Міністрів України «Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей»[6]	Визначає механізм визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей
14	Наказ Мінфіну України «Порядок проведення дооцінки залишків товарно-матеріальних цінностей»[17]	Регулює порядок проведення до оцінки залишків матеріальних цінностей
15	Наказ Мінфіну України «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»[13]	Визначає синтетичні рахунки та сферу застосування запасів, коштів, розрахунків та інших активів
16	Наказ Мінфіну України «Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій»[14]	Встановлює призначення і порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку для узагальнення методом подвійного запису інформації про наявність і рух оборотних активів.

Додаток М

Огляд спеціальної літератури з питань аналізу оборотних активів

№ з/п	Джерело	Проблемні питання, що розкрито в статті (монографії, тезах тощо) та стосуються окремих аспектів теми дипломної роботи
1	Барабаш Н.С. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / За заг. ред. С.В. Мниха. - К.: КНТЕУ, 2005. — 395 с.	У Розділі 3 розкриті питання матеріальних ресурсів компанії: забезпеченість, стан, рух, обґрунтування необхідності в них. Розкрито організаційно-інформаційну модель аналізу оборотних активів та етапи проведення факторного аналізу оборотних активів.
2	Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: навч. посіб. 5-те вид., випр. і доп. Рекомендовано МОН / Івахненко В.М. — К., 2006. — 261 с.	Досліджено поняття «оборотні активи», їх склад та структура. Запропонована особлива методика економічного аналізу на основі нових положень (стандартів) бухгалтерського обліку і звітності.
3	Мних С.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: підручник - Київ: КНТЕУ, 2008.- 514 с.	У Розділі 4, розкритий зміст оцінки забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами і ефективності їх використання, представлена система відповідних показників.
4	Бланк І. О. Управління активами на капіталом підприємства: підручник / І. А. Бланк. – К. : Ніка-центр, Сльга, 2003. – 448 с.	Розкрито поняття «оборотні активи та надане власне визначення, досліджено їх стан та ефективність використання, а також основні джерела формування активів підприємства.
5	Поддєрьогін А.М. Фінанси підприємств: підручник / Поддєрьогін А.М., Білик М.Д., Буряк Л.Д. та ін. – Восьме вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2013. – 219 с.	Розкрито поняття «оборотні активи» та надане власне визначення. Висвітлюються питання аналізу забезпеченості та ефективності використання оборотних активів суб'єктів господарювання, його індивідуальності в передових умовах ринкової економіки.
6	Олександренко І. В. Методичні підходи до діагностики оборотних активів підприємства / І. В. Олександренко // Бізнесінформ. –2014. –№2. – С. 277-283.	Статтю присвячено вивченню теоретичних і практичних засад діагностики оборотних активів. Наведено основні етапи діагностики оборотних активів і систематизовано основні завдання, що повинні бути вирішені у процесі діагностики, а також конкретизовано методи, що застосовуються у процесі діагностики оборотних активів підприємства. Крім того, розкрито методику проведення факторного аналізу коефіцієнта оборотності оборотних активів, що дозволяє встановити, яким чином збільшення (зменшення) складових оборотних активів вплинуло на зміну результативного показника.

Продовження додатку М

7	Павленко О.П. Фінансовий аналіз оборотних активів та оптимізація джерел їх формування/ О.П. Павленко, Г.Ю. Борсук // Молодий вчений. – 2017. – № 10(50). – С. 981-984.	У статті розглянуто визначення сутності поняття «оборотні активи», проаналізовано класифікацію оборотних активів та основи організації фінансового аналізу оборотних активів. Також у статті обґрунтовано важливість оптимізації джерел формування оборотних активів на сільськогосподарських підприємствах. Надано рекомендації для удосконалення структури оборотного капіталу, покращення його ефективного використання на сільськогосподарських підприємствах.
8	Лебедева А. М. Методичні аспекти аналізу ефективності використання оборотних активів підприємства / А. М. Лебедева // Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. - 2015. - № 1. - С. 67-76.	У статті розглянуто методіку аналізу ефективності використання оборотних активів, яка ґрунтується на загальній оцінці ефективності використання оборотних активів; визначенні економічного ефекту від прискорення чи сповільнення оборотності оборотних активів, впливу чинників на зміну оборотності оборотних активів та резервів прискорення оборотності оборотних активів, а також розробці заходів щодо впровадження визначених резервів мобілізації оборотних активів та збільшення обсягу реалізації продукції, що дасть можливість прийняти оптимальні управлінські рішення.
9	Дехтяр Н.А. Оптимізація структури оборотних активів підприємства / Н.А. Дехтяр, О.В. Дейнека // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. . – 2018. –№1(12). – С. 289-293.	У статті узагальнено теоретичні аспекти щодо визначення сутності поняття «оптимізація оборотних активів підприємства» та обґрунтовано основні принципи оптимізації складу та структури оборотних активів.
10	Стоянова -Коваль С.С. Оборотні активи аграрних підприємств: економічна сутність та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації / С.С. Стоянова-Коваль // Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – № 10(2). –С. 100-105.	У статті розглянуто економічну сутність оборотних активів аграрних підприємств та науково-методичні підходи до специфіки їх класифікації. На основі проведеного аналізу виділено основні ознаки класифікації оборотних активів. Запропоновано напрями удосконалення класифікації оборотних активів на основі виділення в окремі підгрупи специфічних оборотних активів аграрних підприємств. Проведено розподіл наявних ознак класифікації оборотних активів на класифікацію оборотних активів та оборотного капіталу.
11	Купріна Н.М. Особливості аналізу оборотних активів підприємства в сучасних умовах / Н.М. Купріна // Економіка харчової промисловості. –2018. –№ 4. –С. 39-47.	Досліджено понятійно-категоріальний апарат сутності категорій «оборотні активи» підприємства та їх важливих елементів, обґрунтовано взаємозв'язок між ними. Показано підхід до аналізу оборотних активів підприємства та їх елементів: аналіз складу, структури та динаміки як оборотних активів, так й окремих їх елементів; аналіз розміщення оборотного капіталу, який вкладено в оборотні активи підприємства; аналіз оборотності оборотних активів та їх елементів.

Продовження додатку М

12	Шурпенкова Р.К. Сутність та основи організації аналізу оборотних коштів / Р.К. Шурпенкова, О.Й. Іваньчук // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 3(7). – С. 150-154.	У статті розглянуто визначення сутності поняття «оборотні кошти», проаналізовано класифікацію оборотних коштів та основи організації аналізу оборотних коштів.
13	Насібова О.В Теоретичні аспекти оптимізації оборотних коштів підприємства / О.В. Насібова, Б.Ю. Придатченко // Економіка і суспільство. – 2018. – № 18. – С. 794–801.	Статтю присвячено дослідженню економічної сутності оборотних коштів та їх організації на підприємстві. Проведено аналіз наукових підходів вітчизняних та закордонних авторів стосовно трактування поняття «оборотні кошти». Розглянуто основні фактори, що лежать в основі визначення оптимальної структури оборотних коштів, яка б відповідала сучасним умовам існування вітчизняних підприємств.
14	Окселенко Н.О. Оборотні активи сільськогосподарських підприємств: теоретичні засади та практичні аспекти / Н. О. Окселенко // Агросвіт. - 2013. - № 24. - С. 74-79.	У статті досліджено підходи до визначення сутності категорії "оборотні активи", розглянуто історіографію даної категорії та запропоновано авторське визначення оборотних активів сільськогосподарських підприємств, що забезпечить формування адекватного сприйняття агрегованої інформації суб'єктами підприємницької діяльності та побудову теоретичного підґрунтя для подальшого дослідження оборотних активів як економічної категорії.
15	Мулик Т.О. Напрямки вдосконалення аналізу оборотних активів на сільськогосподарських підприємствах / Т.О. Мулик, Г.В. Єсель, О.П. Панадій //Збірник наукових праць ЧДТУ. - 2010. - № 1(25). - С. 34-35.	У статті відображено головні проблеми пов'язані з аналізом оборотних активів на сільськогосподарських підприємствах України. Визначені причини виникнення цих проблем. Запропоновані шляхи оптимізації деяких тверджень діючої методики аналізу цієї сфери.

**Господарські операції з обліку оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ
СП «Нібулон»**

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків на базовому підприємстві	
		Дт	Кт
Відображення в бухгалтерському обліку придбання сировини і матеріалів			
1	Придбані виробничі запаси з оплатою грошовими коштами (на суму договору поставки)	201	631
2	Одночасно на суму ПДВ	6415	631
3	Витрати з доставки і розвантаження запасів стороннім транспортом	201	631
4	Відображена сума ПДВ у складі транспортних витрат	6415	631
5	Придбані і оприбутковані матеріали підзвітними особами	201	3721
6	Відображена сума ПДВ	6415	3721
7	Сплачено за матеріали авансом	3711	311
8	Відображено податковий кредит	641	644
9	Прийняті на склад матеріали	201	631
10	Списана сума раніше нарахованого податкового кредиту з ПДВ	644	631
11	Відображено зарахування заборгованості	631	3711
Відображення в бухгалтерському обліку вибуття запасів			
12	Отримана оплата на розрахунковий рахунок за проданий товар	311	702
13	Нараховано до сплати ПДВ	702	6415
14	Списано вартість товарів	902	26
15	В порядку закриття рахунків 702 і 902 обліковується фінансовий результат	702 791	791 902
16	Надійшла на поточний рахунок передоплата від покупця	311	681
17	Відображене податкове зобов'язання з ПДВ	643	6415
18	Проведено відвантаження товару і визнано дохід від реалізації	361	702
19	Відображено суму ПДВ, раніше включену до складу податкових зобов'язань	702	643
20	Списано вартість товарів	902	26
21	Зарахування передоплати	681	361
22	В порядку закриття рахунків 702 і 902 обліковується фінансовий результат	702 791	791 902
Відображення в бухгалтерському обліку дебіторської заборгованості			
23	Реалізація готової продукції	361	701
24	Товарів	361	702
25	Робіт і послуг	361	703
26	Відображено ПДВ	701 702 703	6415 6415 6415

Продовження додатку Н

27	Списано собівартість готової продукції	901	26
28	Товарів	902	281
29	Робіт і послуг	703	23
30	Відображена оплата	311	361
Відображення в обліку надходження та видача грошей та інших грошових коштів в касі			
31	Надходження грошей у касу	301	311
32	Надійшла і оприбуткована до каси готівка з відповідних рахунків у банку (на виплату заробітної плати, премій, пенсій, допомоги тощо)	301	311
33	Надійшла до каси виручка від реалізації продукції (робіт, послуг), основних засобів та інших активів від вітчизняних покупців	301	361
34	Надійшов до каси невикористаний залишок підзвітної суми	301	372
35	Оприбуткування в касу виручки від реалізації продукції	301	701
36	Надходження в касу підприємства виручки від реалізації робіт та послуг	301	703
37	Видача грошей з каси		
38	Надходження готівки в касу підприємства від операційної каси чи каси філіалу	301	301
39	Виданий аванс представникові постачальника готівкою під поставку матеріальних цінностей, робіт, послуг	371	301
40	Видана під звіт готівка на цільове використання	372	301
41	Видана заробітна плата персоналу підприємства	661	301
42	Оплачені з каси придбані матеріальні цінності	631	301
43	Оплачені готівкою різні загальновиробничі загальногосподарські витрати	91, 92	301
44	Оплачені готівкою витрати по відвантаженню і реалізації продукції	93	301
45	Національні й валютні кошти, здані з каси на рахунки в банках (у т.ч. депоновані суми, виручка від реалізації, повернення невикористаних гун тощо), ін. рах.	311, 312	301, 302
46	Сплачена належна працівникам підприємства заробітна плата; підзвітні суми; кредит за продані товари та ін.	661, 372	301
Відображення в обліку грошових коштів на рахунку в банку			
47	Надходження від покупців і замовників виручки від реалізації продукції, робіт і послуг	311	361
48	Внесена з каси на рахунки банку готівка	311	30
49	Перераховані постачальниками різні суми, у зв'язку з перерахунками	311	631
50	Надійшли суми за висунуті претензії	311	374
51	Надійшли суми, одержані від органів соціального страхування, за перевищення відповідних перерахувань над відрахуваннями	311	65

Продовження додатку Н

52	Надійшли суми від окремих осіб в погашення заборгованості по відшкодуванню завданого збитку	311	375
53	Суми, що надійшли від дебіторів у погашення їх боргів (за виконавчими листами), у т.ч. надходження від орендарів орендної плати.	311	377
54	Зарахування доходів, що надійшли в рахунок майбутніх періодів	311	69
55	Одержані короткострокові кредити банків	311	601
56	Зараховані на рахунки в банках кошти цільового фінансування та цільових надходжень	311	48
57	Погашена заборгованість перед постачальниками і підрядчиками	631	311
58	Перераховані платежі до бюджету (прибутковий податок, податок на додану вартість).	641	311
59	Погашення заборгованості з відрахування органам соціального страхування	652	311
60	Перераховані грошові кошти кредиторам (суми, утримані тз працівників на користь різних організацій і осіб, напр. аліменти)	68	311
61	Погашена заборгованість з короткострокової позики банку	60	311
62	Списані суми, використані на цільові заходи.	48	311

Документування операцій обліку дебіторської заборгованості, запасів та грошових коштів

Оборотні активи	Первинні документи
Запаси	Прибутковий ордер(М-4); Товарно-транспортна накладна(1-ТН); Рахунок-фактура(ф. № 63); Акт про приймання матеріалів(М-7); Картка складського обліку матеріалів(М-12); Матеріальний ярлик(М-16); Відомість обліку залишків матеріалів на складі(М-14); Матеріальний звіт(М-19); Лімітно-забірна картка(М-8,9); Акт-вимога на заміну (додатковий відпуск) матеріалів(М-10); Накладна-вимога на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів(М-11).
Дебіторська заборгованість	Накладна; Рахунок-фактура; Рахунок, акт приймання-передачі виконаних робіт; Довідка (розрахунок) бухгалтерії; Податкова накладна; Товарно-транспортна накладна; Виписка банку; Договір оренди; Акт приймання-передачі основних засобів; Платіжне доручення; Звіт про використання коштів наданих на відрядження або під звіт з доданими підтверджуючими документами; ПКО,ВКО.
Грошові кошти	Прибутковий касовий ордер(КО-1); Видатковий касовий ордер(КО-2); Журнал реєстрації прибуткових та видаткових касових документів(КО-3,3а); Касова книга(КО-4); Книга обліку прийнятих та виданих касиром грошей(КО-5).

Можливості окремих форм звітності в частині відображення інформації про оборотні активи підприємства

Форма звітності	Розшифрування
1. Баланс (Звіт про фінансовий стан) (форма №1)	Відображає інформацію про величину і склад оборотних активів на дату заповнення форми. Дозволяє простежити абсолютні і відносні зміни величини оборотних активів, структурні зрушення, розрахувати показники ліквідності. Так само необхідно враховувати інформацію, зазначену поза балансом (товарно-матеріальні цінності, прийняті на відповідальне зберігання; товари, прийняті на комісію; списана у збиток заборгованість неплатоспроможних дебіторів; отримані забезпечення зобов'язань і платежів)
2. Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід) (форма №2)	Представлена в ньому інформація про фінансові результати (чистий дохід від продажу товарів, валовий прибуток, прибуток (збиток) до оподаткування, чистий прибуток (збиток) звітного періоду); використовується при розрахунках показників оборотності та рентабельності оборотних активів
3. Звіт про власний капітал (форма №3)	Дозволяє зробити висновки про динаміку фінансової стійкості організації. Представлена у звіті інформація по резервах дозволяє визначити фактичну величину окремих елементів оборотних активів і використовувати її при проведенні внутрішньогосподарського аналіз
4. Звіт про рух грошових коштів (форма №4)	Являє детальну інформацію про рух грошових коштів організації, одному з найважливіших елементів оборотних активів. Його дані дозволяють провести детальний аналіз факторів, що викликали зміну величини грошових коштів
5. Примітки до річної фінансової звітності (форма №5)	У VI розділі «Грошові кошти» зазначається інформація про залишки грошових коштів. У розділі VII «Забезпечення та резерви» відображається інформація, яка використовується при аналізі дебіторської заборгованості, оскільки дозволяє виявити забезпеченість окремих сум зобов'язань різними майновими об'єктами. У VIII розділі «Запаси» описується інформація про всі види запасів: обсяги надходження за звітний період, обсяги вибуття, балансова вартість на кінець звітного періоду, можливі зміни у вартості на дату балансу. У IX розділі «Дебіторська заборгованість» вказується інформація по дебіторській заборгованості господарюючого суб'єкта. Її відображення в даній формі дозволить аналітику проводити розгорнутий аналіз величини, структури і руху дебіторської заборгованості, а також розраховувати окремі коефіцієнти покриття.

Співвідношення оборотних та необоротних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Номер рядка	Стаття балансу	2014 рік		2015 рік		2016 рік		2017 рік		2018 рік		Зміна статей балансу за 5 років		
		тис. грн	% до підсумку	тис. грн	% до підсумку	тис. грн	% до підсумку	тис. грн	% до підсумку	тис. грн	% до підсумку	абсолютна, тис. грн	відносна, %	у %-х пунктах
Актив														
1	<i>Майно разом</i>	435762	100,0	485452	100,0	598859	100,0	683359	100,0	824263	100,0	388501	89,15	0,0
1.1	Необоротні активи	279372	64,11	307474	63,34	367785	61,41	422425	61,82	482943	58,59	203571	72,87	-5,52
1.2	Оборотні активи	156390	35,89	177978	36,66	231074	38,59	260934	38,18	341320	41,41	184930	118,25	5,52

Динаміка оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Назва показника	Роки					Відхилення							
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014		2016/2015		2017/2016		2018/2017	
						абсол., тис.грн	відно- сне,%	абсол., тис.грн	відно- сне,%	абсол., тис.грн	відно- сне,%	абсол., тис.грн	відно- сне,%
Запаси	70848	79304	110371	129892	152015	8456	11,94	31067	39,17	19521	17,69	22123	17,03
виробничі запаси	25743	29699	44041	43040	58766	3956	15,37	14342	48,29	-1001	-2,27	15726	36,54
готова продукція	35259	37895	45473	58094	69749	2636	7,48	7578	20,00	12621	27,75	11655	20,06
товари	9846	11710	20857	28758	23500	1864	18,93	9147	78,11	7901	37,88	-5258	-18,28
Дебіторська заборгованість за продукцію і т.д.	69247	74981	99253	104599	161484	5734	8,28	24272	32,37	5346	5,39	56885	54,38
Дебіторська заборгованість за розрахунками:													
за виданими авансами	4463	4182	4871	7081	5704	-281	-6,30	689	16,48	2210	45,37	-1377	-19,45
з бюджетом	8345	10853	12445	13291	15910	2508	30,05	1592	14,67	846	6,80	2619	19,71
у тому числі з ПнП	0	8041	0	0	9726	8041	0	-8041	-100,0	0	0	9726	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	74	56	143	42	42	-18	-24,32	87	155,36	-101	-70,63	0	0
Гроші та їх еквіваленти	2756	7782	2580	5207	5496	5026	182,37	-5202	-66,85	2627	101,82	289	5,55
Витрати майбутніх періодів	300	228	255	271	439	-72	-24,00	27	11,84	16	6,27	168	61,99
Інші оборотні активи	357	592	1156	551	230	235	65,83	564	95,27	-605	-52,34	-321	-58,26
Разом оборотних активів:	156390	177978	231074	260934	341320	21588	13,80	53096	29,83	29860	12,92	80386	30,81

Динаміка структури оборотних активів філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Оборотні активи	2014 рік	Пито-ма вага, %	2015 рік	Пито-ма вага, %	2016 рік	Пито-ма вага, %	2017 рік	Пито-ма вага, %	2018 рік	Пито-ма вага, %	Відхилення, %			
											2015/2014	2016/2015	2017/2016	2018/2017
Запаси	70848	45,30	79304	44,56	110371	47,76	129892	49,78	152015	44,54	-0,74	3,2	2,02	-5,24
виробничі запаси	25743	16,46	29699	16,69	44041	19,06	43040	16,49	58766	17,22	0,23	2,37	-2,57	0,73
готова продукція	35259	22,55	37895	21,29	45473	19,68	58094	22,26	69749	20,44	-1,26	-1,61	2,58	-1,82
товари	9846	6,30	11710	6,58	20857	9,03	28758	11,02	23500	6,89	0,28	2,45	1,99	-4,13
Дебіторська заборгованість за продукцію і т.д.	69247	44,28	74981	42,13	99253	42,95	104599	40,09	161484	47,31	-2,15	0,82	-2,86	7,22
Дебіторська заборгованість за розрахунками:														
за виданими авансами	4463	2,85	4182	2,35	4871	2,11	7081	2,71	5704	1,67	-0,5	-0,24	0,6	-1,04
з бюджетом	8345	5,34	10853	6,10	12445	5,39	13291	5,09	15910	4,66	0,76	-0,71	-0,3	-0,43
у тому числі з ПнП	0	0	8041	4,52	0	0	0	0	9726	2,85	4,52	-4,52	0	2,85
Інша поточна дебіторська заборгованість	74	0,05	56	0,03	143	0,06	42	0,02	42	0,01	-0,02	0,03	-0,04	-0,01
Гроші та їх еквіваленти	2756	1,76	7782	4,37	2580	1,12	5207	2,00	5496	1,61	2,61	-3,25	0,88	-0,39
Витрати майбутніх періодів	300	0,19	228	0,13	255	0,11	271	0,10	439	0,13	-0,06	-0,02	-0,01	0,03
Інші оборотні активи	357	0,23	592	0,33	1156	0,50	551	0,21	230	0,07	0,1	0,17	-0,29	-0,14
Разом оборотних активів:	156390	100%	177978	100%	231074	100%	260934	100%	341320	100%	0	0	0	0

Динаміка показників ділової активності філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Показники	Роки					Відхилення							
	2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014		2016/2015		2017/2016		2018/2017	
						абсол. зміна	відно-сне,%	абсол. зміна	відно-сне,%	абсол. зміна	відно-сне,%	абсол. зміна	відно-сне,%
1.Період обороту, днів	139	132	138	129	136	-7	-5,04	6	4,55	-9	-6,52	7	5,43
1.1.всіх оборотних активів	62	60	62	58	61	-2	-3,23	2	3,33	-4	-6,45	3	5,17
1.2.виробничих запасів	10	11	12	11	11	1	10,00	1	9,09	-1	-8,33	0	0
1.3.готової продукції	15	14	14	13	14	-1	-6,67	0	0	-1	-7,14	1	7,69
1.4.товарів	4	4	5	6	6	0	0	1	25,00	1	20,00	0	0
1.5.дебіторської заборгованості	32	32	33	28	32	0	0	1	3,13	-5	-15,15	4	14,29
1.6.кредиторської заборгованості	12	11	12	13	12	-1	-8,33	1	9,09	1	8,33	-1	-7,69
2.Коефіцієнт оборотності, разів													
2.1.всіх оборотних активів	5,80	6,00	5,80	6,22	5,89	0,2	3,45	-0,2	-3,33	0,42	7,24	-0,33	-5,31
2.2.виробничих запасів	34,52	34,14	30,04	32,47	31,93	-0,38	-1,10	-4,1	-12,01	2,43	8,09	-0,54	-1,66
2.3.готової продукції	24,19	25,87	26,57	27,30	25,44	1,68	6,95	0,7	2,71	0,73	2,75	-1,86	-6,81
2.4.товарів	89,18	87,81	68,02	56,94	62,23	-1,37	-1,54	-19,79	-22,54	-11,08	-16,29	5,29	9,29
2.5.дебіторської заборгованості	11,17	11,13	11,05	12,65	11,16	-0,04	-0,36	-0,08	-0,72	1,6	14,48	-1,49	-11,78

Продовження додатку Ф

2.6.кредиторської заборгованості	31,16	32,21	30,21	27,06	28,96	1,05	3,37	-2	-6,21	-3,15	-10,43	1,9	7,02
3.Тривалість операційного циклу, днів	61	61	64	58	63	0	0	3	4,92	-6	-9,38	5	8,62
4.Тривалість фінансового циклу, днів	49	50	52	45	51	1	2,04	2	4,00	-7	-13,46	6	13,33
5.Відносне вивільнення оборотних коштів		-5574,17	6592,09	-16990,9	14785,92								

Динаміка показників платоспроможності філії «Бистрицька» ТОВ СП «Нібулон» за 2014-2018 рр.

Показники	Нормат знач.	Роки					Відхилення								Відхил. 2018/нормат. знач.
		2014	2015	2016	2017	2018	2015/2014		2016/2015		2017/2016		2018/2017		
							абсол.	відно-сне,%	абсол.	відно-сне,%	абсол.	відно-сне,%	абсол.	відно-сне,%	
Коефіцієнт загальної платоспроможності (К зп)	2,5-2,6	2,09	2,24	1,82	2,23	2,76	0,15	7,18	-0,42	-18,75	0,41	22,53	0,53	23,77	0,16
Коефіцієнт абсолютної платоспроможності (К.ап)	0,1-0,2	0,034	0,098	0,020	0,045	0,044	0,064	188,24	-0,078	-79,59	0,025	125,00	-0,001	-2,22	-0,156
Коефіцієнт термінової платоспроможності (К.тп)	0,25-0,35	0,034	0,098	0,020	0,045	0,044	0,064	188,24	-0,078	-79,59	0,025	125,00	-0,001	-2,22	-0,306
Коефіцієнт проміжної платоспроможності (К.пп)	0,7-0,8	1,13	1,33	0,94	1,11	1,56	0,2	17,70	-0,39	-29,32	0,17	18,09	0,45	40,54	0,79

Узагальнена методика розрахунку показників ефективності використання оборотних активів підприємств АПК

